

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny „Słowa na czasie” klasa 3

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku „Słowa na czasie” w klasie 3. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. i 3. Świat między wojnami	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy pochodzenie nazwy epoki • podaje daty graniczne epoki • wymienia nazwiska głównych myślicieli epoki • wymienia najważniejsze cechy abstrakcjonizmu, kubizmu, surrealizmu, ekspresjonizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o ważnych wydarzeniach i zjawiskach, które ukształtowały charakter międzywojnia • przedstawia poglądy Oswalda Spenglera i Zygmunta Freuda • wyjaśnia, czym charakteryzowała się architektura dwudziestolecia międzywojennego • odszukuje we wskazanych źródłach informacje dotyczące rozwoju muzyki w latach 20. i 30. XX w. i sporządza na ten temat notatkę w formie mapy myśli 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat poglądów myślicieli epoki i uzasadnia swoje zdanie • charakteryzuje życie artystyczne epoki • określa, w jaki sposób psychologia wpłynęła na literaturę międzywojnia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice w ukazywaniu świata przez ekspresjonistów, kubistów, abstrakcjonistów i surrealistów • odszukuje w różnych źródłach informacje o rozwoju muzyki w latach 20. i 30. XX w. i sporządza na ten temat notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, jakie znaczenie ma dwudziestolecie międzywojenne dla kultury europejskiej
4. Poezja skamandrytów	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły tomów wierszy Kazimierza Wierzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tabelę wyrazami z tekstu przywołującymi barwy i nazywa kolory 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Kazimierza Wierzyńskiego • uzasadnia, że utwór należy do liryki bezpośredniej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie wskazanych w wierszu metafor • omawia funkcję przerywni w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w albumach malarstwa lub internecie reprodukcje obrazów, które oddają atmosferę radości

	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, po czym można poznać, że ktoś jest szczęśliwy • określa nastrój utworu • wskazuje, do kogo zwraca się podmiot literacki i o czym opowiada • podaje, do jakiego rodzaju liryki należy omawiany wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w utworze metafory • wyjaśnia, czym jest przerzutnia poeticka • opisuje kolorystykę i nastrój pory roku, która odzwierciedla jego typ osobowości 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia symbolikę koloru zielonego • wypisuje ze słownika frazeologicznego pięć frazeologizmów ze słowem <i>zielony</i> i wyjaśnia ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • przypomina, w których epokach literackich w utworach pojawiały się obrazy przyrody odzwierciedlające nastrój podmiotu literackiego 	<p>poezji skamandrytów i wskazuje, co łączy wybrane dzieła</p>
<p>5. i 6. Krytyczny obraz mieszczaństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły tomów wierszy Juliana Tuwima • wypisuje z utworu nazwy czynności, które wypełniają życie mieszczan • zaznacza fragmenty, w których ujawnia się podmiot literacki • określa, w jakich sytuacjach przedstawieni zostali bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym jest konsumpcjonizm • wskazuje sposoby zdobywania przez bohaterów informacji o świecie • podkreśla w utworze wyrazy potoczne i nazywa środek stylistyczny, który tworzą • podaje liczbę sylab w każdym wersie pierwszej strofy oraz zaznacza akcenty i nazywa ten rodzaj wiersza • przedstawia na plakacie sposoby walki ze współczesnym konsumpcjonizmem 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jak młodopolscy artyści oceniali mieszczan • krótko omawia postać Juliana Tuwima • opisuje nastawienie podmiotu literackiego do postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję wyrazów potocznych w utworze • omawia rolę zastosowanych w tekście powtórzeń • omawia metafory, za pomocą których zostali scharakteryzowani bohaterowie • omawia związki utworu Juliana Tuwima z obrazem George’a Grosza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje świat wartości bohaterów ukazanych w tekście z postawą dzisiejszych mieszkańców miast • bierze udział w dyskusji, czy przekaz Juliana Tuwima jest wciąż aktualny • podaje przykłady współczesnych utworów, filmów lub piosenek, które poruszają podobną tematykę
<p>7. <i>Śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia tytuły tomów wierszy Jana Lechonia – określa, w jaki sposób podmiot literacki przedstawia śmierć, a jak – miłość 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje uczucia, które dotyczą osoby mówiącej w wierszu – podaje przykłady poznanych utworów łączące tematykę miłości i śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co w kontekście treści utworu oznaczają słowa: <i>Te dwie są me miłości i dwie śmierci moje</i> – określa, jaka muzyka mogłaby być tłem wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> – krótko omawia postać Jana Lechonia – odszukuje w wierszu personifikacje i omawia ich funkcje – przedstawia w ciekawej formie prezentacji (np. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę przypisuje podmiot literacki miłości i śmierci w swoim życiu oraz w dziejach ludzkości – wymienia przykłady bohaterów literackich lub

			<ul style="list-style-type: none"> – komentuje ostatni wers tekstu – używa wybranych słów do opisu emocji podmiotu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> kołaż, piktogram lub pantomima) swoje wyobrażenia na temat śmierci i miłości 	<ul style="list-style-type: none"> filmowych, których życie potwierdza słowa: <i>Śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci</i> – określa, jakie środki stylistyczne typowe dla poezji barokowej zostały wykorzystane w tekście i jaki ma to wpływ na odczytanie utworu
<p>8. O poezji kobiecej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły utworów Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej • określa tematykę wiersza • podaje rzeczowniki określające własne uczucia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy, które najlepiej oddają emocje zawarte w tekście • nazywa rodzaje rymów oraz wskazuje wykrzyknienie • odnajduje w słowniku wyjaśnienie pojęcia <i>epigramat</i> • przypomina treść wybranej lektury, której tematem jest wielka miłość 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi argumenty uzasadniające, że utwór jest epigramatem • wyjaśnia, czego można się dowiedzieć o osobie mówiącej na podstawie utworu • określa, w jaki sposób podmiot literacki opisuje swoje uczucia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje charakterystyczne cechy języka, którym posługuje się osoba mówiąca w wierszu • wyjaśnia sens ostatniej linijki 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jak była ukazywana miłość w różnych epokach literackich • odszukuje w dostępnych źródłach wartościowe wiersze i sentencje o miłości oraz prezentuje materiał pozostałym osobom z klasy • przygotowuje na ten temat prezentację dotyczącą współczesnych filmów, piosenek i książek o miłości, wzbogaca ją fotografiami i nagraniami
<p>9. Piszemy CV i życiorys</p>	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania zgodnie z kolejnością umieszczania ich w CV 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje CV zawierające podane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia życiorys odpowiednimi informacjami na temat siebie lub wymyślonej osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, z jakiego powodu poeta napisał swój życiorys w sposób odbiegający od ustalonych zasad tworzenia tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze swoje CV, a następnie przekształca je na życiorys przy użyciu zamieszczonych sformułowań
<p>10. Spotkanie z Awangardą Krakowską</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przy użyciu słownika wyjaśnia termin <i>awangarda</i> • określa tematykę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przestrzeń ukazaną w tekście • wskazuje środki stylistyczne, których poeta użył do opisu gmachów 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Juliana Przybosa • wymienia cechy charakterystyczne zjawisk określanych jako awangarda 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o skojarzeniach, jakie wywołuje graficzne przedstawienie wiersza Juliana Przybosa 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego poeta został nazwany <i>wykrzyknikiem ulicy</i> • zastanawia się nad rolą poety

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy wiersza wolnego redaguje kilkudzaniową wypowiedź na temat jednego z wybranych cytatów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że „Gmachy” to wiersz wolny 		
<p>11. <i>Zjesieniałe zmrocze</i>, czyli o neologizmach poetyckich</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje skojarzenia do wyrazów <i>dzień</i> i <i>zmrok</i> opisuje swoje wrażenia po przeczytaniu wiersza wynotowuje wyrazy dotyczące postaci występujących w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to jest neologizm poetycki charakteryzuje postać opisaną w utworze tłumaczy sens ostatniej zwrotki wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia postać Bolesława Leśmiana przedstawia, jak wygląda świat, w którym żyje niezwykła istota określa, jak wygląda świat, w którym żyje <i>zjesieniałe zmrocze</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję neologizmów w utworze wyjaśnia, co symbolizuje istota, która <i>wszystko wokół tchnieniem zatruwa i gasi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> układa swoje neologizmy i wyjaśnia, w jaki sposób zostały utworzone i co oznaczają wykonuje ilustrację do wiersza techniką kolażu
<p>12. i 13. Przyjaźń – uczucie, o które warto zabiegać</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje tytuły utworów Marii Dąbrowskiej wymienia główne wyróżniki powieści i opowiadań psychologicznych wypowiada się na temat roli przyjaźni w życiu szuka w internecie sentencji dotyczących przyjaźni 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w punktach kolejne etapy znajomości chłopców charakteryzuje Karola, biorąc pod uwagę jego przemianę wewnętrzną opowiada o planach i dążeniach Stefana wskazuje cechy charakteru Stefana porównuje sposób mówienia obu postaci przedstawia swoje rozumienie podanych słów wskazuje fragmenty, w których zostały opisane przeżycia chłopca 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia postać Marii Dąbrowskiej ocenia postępowanie Stefana określa, w jaki sposób zostały przedstawione odczucia bohatera redaguje opowiadanie o ważnym wydarzeniu związanym z bliską osobą, opisując swoje zachowanie, myśli i uczucia 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje wnioski dotyczące różnic i podobieństw w sposobie mówienia obu postaci bierze udział w dyskusji o przyjaźni rozważa, czy możliwa jest przyjaźń między osobami z różnych środowisk i podaje przekonujące argumenty na poparcie swojego zdania 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że utwór Marii Dąbrowskiej jest powieścią psychologiczną aktywnie uczestniczy w dyskusji o przyjaźni, bierze pod uwagę różne aspekty
<p>14. Wariacje na temat jazzu</p>	<ul style="list-style-type: none"> śłucha kompozycji dwóch wybranych twórców jazzowych z lat 20. i 30. XX w. oraz współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje nastrój utworów z lat 20. i 30. XX w. oraz współczesnych omawia tematykę dzieł Waldemara Świerzego i Tadeusza Makowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, w jaki sposób został przedstawiony trębacz na plakacie Waldemara Świerzego opowiada o kompozycji obrazu i plakatu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia podobieństwa i różnice pomiędzy kompozycją, sposobem prowadzenia linii oraz kolorystyką obydwu dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jaki sposób artyści oddali specyfikę jazzu i atmosferę towarzyszącą słuchaniu muzyki

		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd postaci, ich strojów oraz instrumentów ukazanych na obrazie Tadeusza Makowskiego • słucha kompozycji dwóch utworów jazzowych: starszego oraz współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sposób prowadzenia linii oraz kolorystykę obu dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy wysłuchanymi utworami oraz opisuje własne wrażenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki wpływ na formę dzieł ma technika ich wykonania
<p>15. <i>Mały szary człowiek</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia związki frazeologiczne z wyrazem <i>szary</i> i wskazuje, jakie cechy ludzi i przedmiotów są w nich uwypuklone • wyszukuje w tekście epitety określające człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaki wizerunek ludzi współczesnych został ukazany w wierszu • wskazuje powtórzenia w wierszu i określa ich funkcję • gromadzi argumenty na wskazany temat 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega dramat <i>malego, szarego człowieka</i> • porównuje utwór Andrzeja Bursy z wierszem Juliana Tuwima „Mieszkańcy” 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, czy obraz Alfonsa Karpińskiego można uznać za ilustrację wiersza „Uwaga dramat” i uzasadnia swoją opinię – bierze udział w dyskusji o tym, czy człowieka we współczesnym świecie można nazwać detalem – redaguje opowiadanie na podany temat, przestrzegając norm kompozycyjnych i językowych
<p>16. Między wzorcową a użytkową normą językową</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady sytuacji oficjalnych i nieoficjalnych, w których należy wypowiadać się zgodnie z normą wzorcową 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera odpowiednie wyrazy tak, aby wypowiedzi postaci były zgodne z normą wzorcową • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • zapoznaje się z hasłami słownikowymi i wyjaśnia, co oznaczają użyte kwalifikatory 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy dana forma mieści się w normie wzorcowej, czy należy do form potocznych lub błędnych • z podanych słów tworzy poprawne związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza tytuły publikacji, w których narrator tekstu szukał budzącej wątpliwość wyrazu i wymienia tytuły innych słowników pomocnych w takiej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w internecie informacje o co najmniej dwóch publikacjach innych niż słowniki, zawierających wiedzę o poprawnej pisowni w języku polskim
<p>17. Miłość i śmierć – siostry dwie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie słownika wyjaśnia symbolikę koloru czarnego i białego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia środki stylistyczne, które tworzą nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wers zawierający przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób wiersz Mirosława Kuźniaka nawiązuje do utworu Jana Lechonia

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy składające się na obraz poetycki tłumaczy, kim są <i>dwie siostrzyce</i> uzasadnia, że utwór został zbudowany na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wers zawierający przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, które elementy na obrazie Edwarda Muncha mają znaczenie przenośne opisuje obraz Edwarda Muncha 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje mapę myśli dotyczącą miłości i śmierci przedstawianych w malarstwie
<p>18. Gdy miłość wypełnia człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje imię i nazwisko pisarki dwudziestolecia międzywojennego nazywanej <i>mistrzynią poetyckich miniatur</i> wymienia tytuły utworów Anny Świrszczyńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> układa trzy porównania z wyrażeniem <i>człowiek napelniony miłością</i> określa, kim jest podmiot literacki w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat skojarzeń i obrazów, jakie wywołuje lektura utworu tłumaczy, jak rozumie wyrażenie <i>wielkie życie</i> wyjaśnia znaczenie ostatniego wersu utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, jakimi środkami stylistycznymi został wyrażony stan emocjonalny osoby mówiącej wyraża swój sąd na temat, czy prostota i oszczędna forma utworu pomagają czy utrudniają w jego odbiorze 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jaki sposób poetka nawiązuje do dwudziestolecia międzywojennego zapisuje w zeszycie, jakie pytania warto byłoby zadać osobie, której życie można nazwać wielkim aktywnie bierze udział w dyskusji na temat „O miłości na smutno i na wesoło”
<p>19. Zrozumieć surrealizm...</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły powieści Borisa Viana gromadzi informacje o głównym bohaterze dzieli elementy świata przedstawionego na realistyczne i nierealistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia schemat dotyczący podróży Amadeusza wskazuje zabawne fragmenty tekstu określa cel podróży Amadeusza opowiada swój najciekawszy sen 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia najważniejsze założenia surrealizmu określa, jakimi prawami rządzi się opisana w utworze rzeczywistość 	<ul style="list-style-type: none"> udowadnia, że przeczytane fragmenty odwołują się do założeń surrealizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki, za pomocą których autor uzyskał w utworze efekt komizmu
<p>20. Jakie tajemnice skrywa rodzinny dom?</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, co może czuć człowiek wchodzący do nieznanego pomieszczenia wskazuje fragmenty świadczące o tym, kim jest narrator i do kogo się zwraca nazywa uczucia Matyldy 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje za pomocą przymiotników atmosferę panującą w Zawrociu określa, co, według autorki, czuła babcia przed śmiercią 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi informacje o babce Aleksandrze na podstawie jej pamiętnika określa, czy dawni mieszkańcy odziedziczonego domu byli szczęśliwi nadaje fragmentom tekstu tytuły 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w dyskusji na temat korzyści, jakie może czerpać młody człowiek ze spotkania z przeszłością 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje wnioski z dyskusji

<p>28. Pielęgnujmy tradycje rodzinne!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o pierwszym wspomnieniu ze swojego dzieciństwa • wymienia postacie i zdarzenia, które autor wspomina po latach 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w ilu miejscach mieszkał w dzieciństwie ksiądz Jan Twardowski • wyjaśnia, co dla poety oznacza wyrażenie <i>typowy dom</i> • wymienia tradycje pielęgnowane w domu rodzinnym autora wspomnień 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, które z miejsc autor uznał za swój dom • porównuje własne rozumienie pojęcia <i>typowy dom</i> z pojmowaniem tego wyrażenia przez Jana Twardowskiego • określa rolę tradycji w swoim domu rodzinnym • wyjaśnia, dlaczego <i>dom rodzinny widać, choć go nie ma</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w różnych źródłach relacje sławnych ludzi o ich dzieciństwie • wyjaśnia, czy fragmenty autobiografii poety przynoszą odpowiedź na pytanie postawione w motcie tekstu • interpretuje tytuł tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, w jaki sposób wydarzenia historyczne zdecydowały o atmosferze domu rodzinnego poety
<p>22. i 23. Bezdomność – cichy problem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje swoje skojarzenia z wyrażeniem <i>piekło na ziemi</i> • wymienia w kolejności chronologicznej nieszczęścia, które spotkały rodzinę bohatera • bierze udział w rozmowie o docenianiu podstawowych dóbr i wygod materialnych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje towarzyszące chłopcu od chwili tragicznego wydarzenia • wybiera rzeczowniki najlepiej określające Radka • redaguje krótką charakterystykę postaci Radka • wypisuje z utworu zwroty i wyrażenia potoczne • odszukuje w tekście fragmenty, w których zostały opisane różne reakcje ludzi na nieszczęście innych • wskazuje związki frazeologiczne odpowiadające sytuacji przedstawionej w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób nieszczęścia wpłynęły na postrzeganie świata przez chłopca • podaje swoje rozumienie opinii psychologa na temat bohatera • wyjaśnia znaczenie wypowiedzi chłopca • redaguje streszczenie omawianego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje charakterystykę postaci Radka, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną • określa funkcję użytych w artykule zwrotów i wyrażen potocznych • rozwija podaną myśl 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób tekst piosenki Roberta Kasprzyckiego nawiązuje do tematu artykułu
<p>24. Znaleźć własne miejsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza mapę myśli związaną ze słowem <i>dom</i> oraz dotyczącą słowa <i>bezdomność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, co miał na myśli Oko, mówiąc, że rodzina, do której trafiła Lena, jest <i>uszyta z kawalków</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki typ narracji występuje w przytoczonym fragmencie • podaje powody ucieczki dziewczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady panujące w domu, do którego trafiła bohaterka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co uświadamia sobie Lena, kiedy spotyka bezdomną kobietę i co łączy te dwie postacie

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście fragmenty, w których zostały opisane odczucia Leny wobec nowej rodziny 				
25. Najmniejsze cząstki wyrazu – głoski i litery	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję głoski i litery omawia podział głosek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje głoski, którymi różnią się podane pary wyrazów i klasyfikuje te głoski ze względu na dźwięczność, twardość, nosowość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego ciche, niewyraźne wymawianie słów może spowodować nieporozumienia między rozmówcami 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia w dialogu sytuację, w której niestaranna wymowa doprowadziła do nieporozumienia 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady imion rozpoczynających się od wskazanej głoski
26. O zjawiskach fonetycznych	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje słowa, w których zaszły uproszczenia grup spółgłoskowych i opisuje, na czym one polegają 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, na czym polegają uproszczenia grup spółgłoskowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się wymowa słów: <i>kod</i> i <i>grzyb</i> w podanych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w podanym tekście wyrazy, których wymowa różni się od pisowni 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, skąd biorą się rozbieżności między wymową a pisownią wyrazów w podanym tekście
27. Reżyser teatralny a filmowy	<ul style="list-style-type: none"> przycząca opinię reżysera na temat aktorów 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli tekst Andrzeja Wajdy na logiczne części i nadaje im tytuły wymienia różnice między filmem a teatrem uzasadnia, podając dwa argumenty, kto ma trudniejsze zadanie do wykonania: reżyser teatralny czy filmowy 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pogląd Andrzeja Wajdy na rolę reżysera teatralnego wyjaśnia, na czym polega <i>naturalność kina</i> i <i>sztuczność teatru</i> odszukuje w tekście odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje relację reżyser – aktor w teatrze oraz filmie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia różnice między filmem a teatrem przedstawia swoje zdanie w kwestii: teatr jest <i>sztuką formy</i>, a kino <i>żyje imitacją życia</i>
28. O wyższości teatru	<ul style="list-style-type: none"> opisuje swoje wrażenia po lekturze artykułu opowiada, jak autor ukazuje zwyczaj chodzenia do kina oraz uczęszczania do teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do jakich wniosków dochodzi Rafał Siemko, porównując kino i teatr wynotowuje wady i zalety kina oraz teatru wspomniane w artykule określa, czym – według Rafała Siemki – teatr konkuruje z filmem 	<ul style="list-style-type: none"> pisze sprawozdanie z wizyty w teatrze tworzy listę portali internetowych poświęconych kinu i teatrowi omawia język artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje stanowisko w kwestii poruszonej przez autora artykułu i formułuje argumenty na poparcie swojego stanowiska 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje określenia potoczne występujące w tekście neutralnymi synonimami i tłumaczy, jak ta zmiana wpłynęła na wymowę artykułu
29.	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jakiego zagadnienia dotyczy tekst i 	<ul style="list-style-type: none"> podaje swoje rozumienie wskazanych cytatów 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje swoją opinię na temat poglądu Ulli 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tego, jakie sztuki teatralne i 	<ul style="list-style-type: none"> określa, pracach nad jakim filmem lub

Czy warto sięgać do korzeni?	w jakiej kwestii nie zgadzają się bohaterowie • wyjaśnia, w jaki sposób Janos mógłby odpowiedzieć na słowa głównego bohatera	• gromadzi i prezentuje argumenty popierające tezę, że młodzi ludzie powinni omawiać i wystawiać tylko współczesne sztuki, oraz kontrargumenty przeciw temu stwierdzeniu	• ocenia stwierdzenie Staffana na temat filmu i aktorstwa kinowego i ustosunkowuje się do tego twierdzenia	filmowe wydają się ciekawsze: o tematyce historycznej czy współczesnej • podaje przykład sztuki teatralnej, o której można powiedzieć, że <i>opowiada nie tylko o królach</i>	przedstawieniem warto byłoby uczestniczyć • bierze udział w organizacji warsztatu teatralnego • przeprowadza wśród rówieśników ankietę na podany temat
30. Z akcentem na...	• wyjaśnia, czym jest akcent i intonacja • podaje zasady akcentowania w języku polskim • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny	• wskazuje wyrazy, w których akcent pada na 3. lub 4. sylabę od końca • przekształca zdania z czasownikami z cząstkami: <i>bym, by, byśmy</i> i poprawnie akcentuje te wyrazy • wskazuje w liczebnikach sylaby akcentowane	• wypowiada podane zdanie z różną intonacją w zależności od intencji • pisze apel, w którym używa czasowników w trybie przypuszczającym • wskazuje nawiasy, w których zapisano poprawną wymowę podanych wyrazów • wskazuje w wyrazach sylaby akcentowane	• określa, jakie tempo czytania i sposób intonacji są najbardziej odpowiednie dla charakteru danej wypowiedzi • wskazuje w tekście słowa, których wymowa może sprawiać trudność	• wyjaśnia, jakie są najczęstsze błędy fonetyczne i jak ich unikać • identyfikuje błędy popełnione w trakcie wymawiania zdań
31. i 32. Powtórzenie wiadomości z nauki o języku	• powtarza i utrwała wiadomości poznane na lekcjach • rozpoznaje w wyrazach upodobnienia fonetyczne i określa ich kierunek	• tworzy zgodnie z normą wzorcową formy podanych wyrazów • redaguje CV wymyślonej osoby	• odczytuje podane wyrazy, poprawnie je akcentując • stosuje odpowiednią intonację w zdaniu	• podaje pięć argumentów uzasadniających, dlaczego należy przestrzegać normy językowej	• układa czterowersowy wiersz dowolnej treści, zawierający jak najwięcej wyrazów o trudnej wymowie
33. Pamiętki przeszłości – dwudziestolecie międzywojenne	• wymienia najważniejsze odkrycia i wydarzenia międzywojnia	• w kilku zdaniach prezentuje sylwetkę Coco Chanel • gromadzi informacje o Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów	• omawia najważniejsze odkrycia i wydarzenia międzywojnia • w kilkunastu zdaniach prezentuje sylwetkę Coco Chanel	• określa rolę dekretu przyznającego prawa wyborcze kobietom	• wypowiada się na temat znaczenia nagrody amerykańskiej Akademii Filmowej – Oscara
34. i 35. Powtórzenie wiadomości literackich	• powtarza i utrwała wiadomości poznane na lekcjach	• czyta ze zrozumieniem tekst o charakterze nieliterackim	• pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów	• pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów, dbając o poprawność językową	• porządkuje i hierarchizuje poznane wiadomości

<p>36. Literatura i sztuka <i>czasów pogardy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wyrażenia odnoszące się do czasów II wojny światowej, które odzwierciedlają tragizm tamtych wydarzeń określa daty graniczne epoki 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada, w jaki sposób Polskie Państwo Podziemne walczyło z okupantem przedstawia, jak rozwijała się sztuka w gettach 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najważniejsze wydarzenia łączące się z datami granicznymi epoki charakteryzuje życie Polaków pod okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę dzieł powstających w czasie II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wybuch wojny zmienił sytuację polskiej kultury
<p>37. Walka w obronie ojczyzny</p>	<p>podaje synonimy słów: <i>bój, wódz, imperium</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim jest podmiot literacki oraz w czym imieniu i do kogo się zwraca cytuje odpowiednie fragmenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w wierszu metafory i wyjaśnia, jak je rozumiesz wskazuje w tekście powtórzenia i określ ich funkcję nazywa na podstawie wiersza nastroje panujące wśród Polaków na początku wojny i określa, jakie były ich nadzieje 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, do jakich skojarzeń swojego pokolenia odwołuje się poeta, gdy pisze o matce i męce uzasadnia związek zamieszczonego zdjęcia z wierszem Andrzeja Trzebińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje słowa Cypriana Kamila Norwida: <i>Ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek</i> i pisze rozprawkę na ten temat określa, w jakich epokach szczególną rolę odgrywała poezja patriotyczna i do jakich wydarzeń nawiązywała
<p>38. Pamiętajmy o tych, co oddali życie za ojczyznę</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje określenia do słowa <i>kolęda</i> określa tematykę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje krótką wypowiedź na temat wydarzeń w Katyniu podczas II wojny światowej wskazuje metafory zawarte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego podane wyrazy zostały zapisane wielką literą opisuje nastrój wiersza analizuje budowę zwrotek i odnajduje miejsce, w którym została zaburzona regularność konstrukcji utworu omawia sens metafor użytych przez poetkę 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wyczerpującą wypowiedź na temat wydarzeń w Katyniu podczas II wojny światowej wymienia środki stylistyczne, które budują nastrój w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> określa związek między zaburzeniem regularności budowy wiersza a ideą utworu wskazuje środki, które zastosował Andrzej Wajda w filmie „Katyń”, aby nakłonić widza do refleksji nad historią
<p>39., 40., 41., 42. Arkady Fiedler „Dywizjon 303”</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje pełną nazwę dywizjonu opisanego przez Arkadego Fiedlera i wyjaśnia, do jakich tradycji ona nawiązuje 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na podstawie „Dywizjonu 303” oraz źródeł historycznych, w jaki sposób polscy lotnicy weszli w skład sił powietrznych Anglii wymienia polskich dowódców jednostki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kto początkowo dowodził Dywizjonem 303 i jaką miał opinię na temat polskich żołnierzy wyjaśnia, jakie warunki musieli spełniać kandydaci na pilotów myśliwców i 	<ul style="list-style-type: none"> określa stosunek narratora do relacjonowanych wydarzeń i wyjaśnia, jakie środki językowe na to wskazują gromadzi informację na temat tego, kto jest autorem słów: <i>Nigdy w</i> 	<ul style="list-style-type: none"> pisze wypracowanie na temat: „Rola bitwy o Anglię w dziejach Europy” przygotowuje plakat przedstawiający dokonania lotników Dywizjonu 303 i ilustruje go materiałami

		<ul style="list-style-type: none"> określa, kto jest bohaterem utworu redaguje plan wydarzeń ukazanych w „Dywizjonie 303” 	<p>podaje cechy wymienione w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kogo autor opisuje jako <i>szare korzenie bujnych kwiatów</i> tłumaczy, w jaki sposób Arkady Fiedler nazywa polskie i niemieckie samoloty i określa, jaką rolę odgrywają w utworze te sformułowania podaje datę decydującej bitwy o Anglię i przedstawia w punktach jej przebieg 	<p><i>dziedzinie ludzkich konfliktów tak wielu nie zawdzięczało tak wiele tak nielicznym</i> i w jakich okolicznościach zostały one wypowiedziane i dlaczego</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje, do jakich gatunków literackich nawiązuje utwór Arkadego Fiedlera i uzasadnia swoją odpowiedź 	<p>odszukanymi w dostępnych źródłach</p>
<p>43. Janusz Korczak – opiekun sierot</p>	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje w różnych źródłach informacje o Januszu Korczaku określa, o jakim wydarzeniu jest mowa w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ujawnia się podmiot literacki i wskazuje w utworze odpowiednie miejsca nazywa uczucia osoby mówiącej w wierszu i wyjaśnia, czym są one wywołane 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje ukazany w tekście obraz wojennej Warszawy z wyglądem dzieci wskazuje w utworze fragmenty dotyczące Janusza Korczaka i formułuje ocenę tej postaci na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sens słów ostatniej zwrotki charakteryzuje język, jakim posługuje się poeta krótko omawia postać Władysława Szlengela i Janusza Korczaka tłumaczy, czemu służy zastosowany styl wypowiedzi bierze aktywny udział w dyskusji na temat: <i>Czy warto poświęcać się dla dobra innych ludzi?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat: <i>Artyści o wojnie</i>
<p>44., 45., 46., 47. Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec”</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje ramy czasowe, w których rozgrywają się wydarzenia opisane w powieści zaznacza na planie Warszawy miejsca, w których rozgrywa się akcja utworu Aleksandra Kamińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> używa słów <i>sabotaż</i> i <i>dywersja</i> w krótkiej notatce dotyczącej akcji utworu rozwija skróty: AK, SzSz, GS i omawia, czym zajmowały się poszczególne organizacje 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jaki sposób fragment wiersza Juliusza Słowackiego „Testament mój” odnosi się do „Kamieni na szaniec” wyjaśnia, co znaczy ostatni wers utworu wyjaśnia, w jaki sposób rodziny, w których 	<ul style="list-style-type: none"> opowiedz, w jakich okolicznościach doszło do aresztowania Rudego pisze plan poszczególnych etapów akcji pod Arsenałem przedstawia, jakie mieli plany na przyszłość 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoją odpowiedź na pytania: <i>Czy narrator dobrze orientuje się w ukazywanych wydarzeniach? Czy jest w nie emocjonalnie zaangażowany?</i> poszukuje w różnych źródłach informacji o tym,

	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów obcych i wyjaśnia, co oznaczają terminy <i>sabotaż</i> i <i>dywersja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, do jakiej drużyny harcerskiej należeli Rudy, Alek i Zośka • podaje przykłady umiejętności, które chłopcy zdobyli w harcerstwie 	<p>wychowywali się bohaterowie utworu, oraz szkoły, do których uczęszczali, wpłynęły na ukształtowanie się ich charakterów i postaw</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Rudego, Alka i Zośkę i podaje ich cechy wspólne i odmienne 	<p>bohaterowie „Kamieni na szaniec”</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego fragmenty opisujące śmierć Alka i Rudego oddziałują na emocje czytelników 	<p>w jaki sposób Polacy walczyli z okupantami podczas II wojny światowej i tworzy notatkę na ten temat w formie mapy myśli</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat filmu „Kamienie na szaniec”
<p>48. Tragizm pokolenia Kolumbów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu i do kogo się zwraca • wskazuje dwa rodzaje miłości, o których jest mowa w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens dwóch ostatnich wersów wiersza • wymienia określenia, jakimi podmiot literacki opisuje ojczyznę 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje postać Krzysztofa Kamila Baczyńskiego • tłumaczy, przed jakimi problemami stanęli młodzi ludzie w czasie II wojny światowej i z jakimi trudnościami spotykają się jego rówieśnicy • określa, jakimi cechami odznaczał się średniowieczny rycerz i wskazuje, o których z nich jest mowa w trzeciej zwrotce tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi materiały dotyczące przedstawień tematu miłości i śmierci w literaturze, malarstwie i filmie i prezentuje te informacje w formie plakatu • ustala, czy utwór można uznać za monolog liryczny i popiera swoje zdanie argumentami • wskazuje podobieństwa między obrazem Rafaela Santiago a wierszem Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, dla jakich wartości można poświęcić miłość do rodziny lub drugiego człowieka i czy taki wybór jest łatwy oraz uzasadnia swoją opinię na przykładzie losów wybranych bohaterów literackich i filmowych
<p>49. Malarska wizja czasów wojny i okupacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat każdego z obrazów • opisuje elementy, z których składa się kompozycja poszczególnych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje tonację kolorystyczną zamieszczonych obrazów • wymienia elementy realistyczne i fantastyczne tworzące kompozycję Zdzisława Beksińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, co mogą symbolizować poszczególne obiekty widoczne na obrazach • proponuje tytuł, który można by nadać dziełu Zdzisława Beksińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie związki mogą mieć obejrzone dzieła z literaturą wojny i okupacji • wypowiada się na temat skojarzeń i odczuć wywoływanych przez elementy obu dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, w jaki sposób wpływa brak tytułu pracy polskiego malarza na odgadywanie znaczeń dzieła • przedstawia w ciekawej formie graficznej najważniejsze

			<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w dostępnych źródłach wiadomości o obydwu twórcach 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co mogą symbolizować jasne płaszczyzny w obrazie Maxa Ernsta • wyjaśnia, w jaki sposób tonacja kolorystyczna wpływa na nastrój prac 	
<p>50. Podanie i list motywacyjny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne elementy wskazanych form wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy podanie oraz list motywacyjny zgodnie ze wskazówkami 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje styl wypowiedzenia do wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty, aby uzasadnić prośbę wyrażoną w podaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje argumenty, które mogłyby się znaleźć w listach motywacyjnych skierowanych do wymienionych adresatów
<p>51. Jak ukoić ból?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły zbiorów poetyckich Tadeusza Różewicza • określa, kim jest podmiot literacki i jakie wyraża uczucia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie frazeologizmów z wyrazem <i>serce</i> • tłumaczy, dlaczego w tekście powtarza się wyrażenie <i>jak dobrze</i> • proponuje sposoby ukojenia bólu związanego z dramatycznymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia krótko postać Tadeusza Różewicza • porównuje obraz Arnolda Böcklina „Wojna” z dziełem Salvadora Dalego „Oblicze wojny” 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego czasowniki <i>mogę, jestem</i> zapisano wielką literą • wyjaśnia, jakie skojarzenia ze słowami <i>las, drzewo</i> i <i>serce</i> mogą mieć ludzie, którzy przeżyli wojnę 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i interpretacji porównywanych obrazów
<p>52. i 53. Zachować godność ludzką w nieludzkich warunkach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment utworu Karoliny Lanckorońskiej • określa rodzaj narracji prowadzonej w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy mapę miejsc, w których znajdowały się obozy koncentracyjne • opowiada, jak autorka radziła sobie z więzienną rzeczywistością • wskazuje fragmenty ukazujące, czym dla bohaterki była godność ludzka • gromadzi argumenty do dyskusji na podany temat 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Karoliny Lanckorońskiej • ustala, czy bohaterkę tekstu można nazwać altruistką i uzasadnia swoją opinię • przedstawia sytuację, którą autorka tekstu opisuje słowami: <i>przyszły chwile, w których przeklinałam własne uszy</i> • odszukuje fragmenty, z których wynika, jakie wartości cenili SS-mani, a jakie więźniowie 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ narracji na odbiór opisywanych wydarzeń • charakteryzuje styl wypowiedzi autorki • aktywnie uczestniczy w dyskusji na podany temat • zapisuje w zeszycie refleksje na temat wartości wyznawanych przez SS-manów i więźniów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje krótkie wystąpienie na temat obozów zagłady w Polsce, w którym wyjaśnia, dlaczego powstawały takie miejsca oraz jak traktowano w nich ludzi

<p>54. i 55. <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o sytuacji przedstawionej na obrazie „Pożegnanie Europy” Aleksandra Sochaczewskiego • określa czas i miejsce akcji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia warunki, w jakich odbywał się transport więźniów • nazywa uczucia towarzyszące narratorowi podczas pierwszych dni pobytu w Rosji • odszukuje fragment wyjaśniający przyczynę aresztowania rodziny Toczaków • opisuje miejsce, do którego trafiły polskie rodziny po wywiezieniu z kraju • uzupełnia tabelę informacjami na temat zachowania radzieckich strażników i polskich więźniów 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje widoczne na twarzach postaci ukazanych na obrazie Aleksandra Sochaczewskiego • tłumaczy słowa bohatera: <i>Zrozumiałem beznadziejność położenia, uświadomiłem, co nas tu czeka, po co nas tu przywlekli</i> • komentuje fragment wyjaśniający przyczynę aresztowania rodziny Toczaków 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski dotyczące tego, jakie cechy ludzkiej natury ujawniają się w trudnych sytuacjach • przedstawia swoje zdanie w kwestii, czy wspólne nieszczęście zbliża ludzi do siebie i dodaje im siłę, czy przeciwnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na podstawie dostępnych źródeł, z jakimi faktami historycznymi mają związek wydarzenia ukazane przez narratora • redaguje rozprawkę, w której uzasadnia słusność słów Ernesta Hemingwaya: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i>, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną
<p>56., 57, 58., 59. Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie utworu oraz innych źródeł opowiedz, jakie warunki życia panowały w Warszawie podczas powstania • wskazuje, w jaki sposób mieszkańcy Warszawy radzili sobie w wojennej rzeczywistości i podaje przykłady z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób wypowiadają się ludzie pod wpływem emocji i jak budują wówczas swoje wypowiedzi • charakteryzuje trzech bohaterów tekstu • układa plan wydarzeń opisanych w „Pamiętnik z powstania warszawskiego” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, w jaki sposób Miron Białoszewski opowiada o swoich przeżyciach wojennych • określa, jakiego typu zdań jest w utworze najwięcej i jakie znaczenie dla wymowy tekstu ma długość i rodzaj wypowiedzeń wykorzystywanych przez Mirona Białoszewskiego • uzasadnia, że dzieło Mirona Białoszewskiego jest pamiętnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie możliwości zapewnia autorowi forma przekazu artystycznego jakim jest pamiętnik • omawia na podstawie tekstu wpływ tragicznych przeżyć na więzi międzyludzkie • wyjaśnia, czy utwór Białoszewskiego ma wartość dokumentalną 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada, czy i w jakim stopniu można utożsamić głównego bohatera z postacią autora oraz uzasadnia swoje zdanie • opisuje jeden dzień ze swojego życia w formie pamiętnika • pisze, jaki związek mogą mieć słowa Josifa Brodskiego: <i>Człowiek ma w życiu dwa wyjścia: kształtować rzeczywistość lub poddać się jej</i> z utworem Mirona Białoszewskiego

<p>60. Tragiczne losy bohaterów opowiadania Idy Fink</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły utworów Idy Fink podaje swoje skojarzenia z pojęciami <i>dzieciństwa</i> i <i>dojrzałości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj narracji prowadzonej w tekście charakteryzuje bohaterkę przeczytanej historii opowiada, jaki los spotkał opisanych w utworze mieszkańców miasteczka wyjaśnia, dlaczego młody mężczyzna opuścił kryjówkę przedstawia swoją opinię na temat tego, czy w trudnych chwilach lepiej przebywać w samotności, czy z bliskimi osobami 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia postać Idy Fink wyjaśnia, dlaczego o prozie Idy Fink mówi się, że <i>o sprawach okropnych się nie krzyczy, a mówi szeptem</i> uzasadnia trafność umieszczenia obrazu Andrzeja Wróblewskiego „Rozstrzelanie II” przy tekście Idy Fink 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję zastosowanej narracji rozważa, czy przeżycia wojenne mogą być tematem komedii 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada, w jaki sposób został przedstawiony Holokaust w filmie „Życie jest piękne”
<p>61. Zwyczajni – niezwyčajni</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu wymienia postacie występujące w tekście i określa, które zasługują na miano bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, za co autor cenił i podziwiał Zosię oraz jej męża opisuje atmosferę panującą w domu górali wyjaśnia, czy tekst Gustawa Holoubka mówi o bohaterach dnia codziennego 	<ul style="list-style-type: none"> krótko charakteryzuje postacie występujące w tekście tworzy listę osób, które zasługują na miano bohatera wymienia wartości, według których było wychowane młode pokolenie opisane w utworze tłumaczy, jak rozumie sens podanego stwierdzenia nadaje własny tytuł przeczytanemu fragmentowi 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy listę osób, które zasługują na miano bohatera i uzasadnia swój wybór określa swój stosunek do wartości przekazywanych w rodzinie górali 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, do czego nawiązuje zakończenie analizowanego fragmentu
<p>62. Jak porozumiewać się kulturalnie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>etyka słowa</i> podaje cechy etycznego i nieetycznego zachowania nadawcy i odbiorcy 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jakie są przejawy agresji językowej układa dialog zgodny z zasadami etyki językowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wypowiedzi postaci ukazanych na ilustracjach nie spełniają podstawowych założeń etyki słowa 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wypowiedzi, aby były zgodne z etyką słowa 	<ul style="list-style-type: none"> wynotowuje z artykułów prasowych, programów telewizyjnych i audycji radiowych po dwa przykłady wypowiedzi zawierających elementy agresji językowej (bez wulgaryzmów) i

					przeredagowuje w zeszycie wybrane komunikaty tak, aby były one zgodne z zasadami etyki słowa
63. Czy każda chwila sprzyja bohaterstwu?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły utworów Krystyny Siesickiej ustala, kim są bohaterowie utworu i co ich łączy wskazuje narratora opowiadanej historii 	<ul style="list-style-type: none"> układa chronologiczny plan wydarzeń przeczytanego tekstu odpowiada, czym kierował się Łukasz, przyprowadzając do szkoły Stefanka 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia postać Krystyny Siesickiej wypowiada się na temat pomocy nieznanym wyjaśnia sens wypowiedzi Justyny 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje charakterystykę Łukasza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przytoczone słowa Władysława Broniewskiego i określa, w jaki sposób wiążą się one z postacią Łukasza
64. Ważne gesty	<ul style="list-style-type: none"> określa, do jakiego gatunku należy przeczytany przez Ciebie tekst wyjaśnia, jak rozumie tytułowe stwierdzenie, że <i>cięcie [...] przywraca człowiekowi godność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada, od czego zaczął swą działalność filantropijną Adam Szulc przedstawia, jakie doświadczenia życiowe skłoniły bohatera tekstu do tego, by pomagać innym 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, co jest najważniejsze – zdaniem Adama Szulca – w zawodzie fryzjera i cytuje odpowiedni fragment jego wypowiedzi omawia, czego przede wszystkim uczy młodych fryzjerów bohater tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje, jaka jest opinia Adama Szulca o szkołach zawodowych i ustosunkowuje się do jego stwierdzenia 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza wywiad z wybraną osobą z Twojego otoczenia, która pomaga potrzebującym
65. Historia pewnego schroniska	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia historię powstania schroniska w Uciechowie wyraża swoje zdanie na temat projektu wirtualnej adopcji psów 	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje w różnych źródłach informacje o organizacjach pomagających bezdomnym zwierzętom tłumaczy, dlaczego Robert Bienias postanowił założyć schronisko dla zwierząt wymienia cechy charakteru, które pomogły bohaterowi w realizacji zamierzonego celu gromadzi informacje o najbliższym schronisku dla zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje odpowiednie argumenty popierające projekt wirtualnej adopcji psów lub kontrargumenty wyjaśnia, na czym polega wyjątkowość Ośrodka Pomocy dla Zwierząt Porzuconych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wybraną organizację pomagającą bezdomnym zwierzętom 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza wywiad z pracownikiem schroniska dla zwierząt

<p>66. Czy należymy do pokolenia pilota?</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia codzienne sytuacje, w których towarzyszy nam radio i telewizja omawia tematykę poruszaną przez dziennikarzy w podanych fragmentach artykułów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pracę w radiu i telewizji na podstawie przeczytanych tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje samooceny poprzez sprawdzenie, czy należy do <i>pokolenia pilota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swoje rozumienie słów <i>radio to teatr wyobraźni</i> i określa, jakich cech wymaga od odbiorcy to medium 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swoje stanowisko w sprawie stwierdzeń: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Każdy reporter jest trochę jak żołnierz.</i> – <i>Reporter radiowy jest trochę jak aktor teatralny.</i>
<p>67. Stworzeni do pracy w telewizji</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa, czego oczekuje od telewizji i wymienia kilka przyczyn, dla których korzysta z tego medium przedstawia, jakie tajemnice pracy w telewizji zdradza prezenterka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega telewizyjna iluzja, o której wspomina Dorota Wellman tłumaczy, czym była akcja NR wymienia rodzaje programów telewizyjnych, o których wspomina autorka i uzupełnia tę listę o inne popularne programy emitowane w telewizji 	<ul style="list-style-type: none"> rozwija w kilku zdaniach myśl: <i>Telewizja oknem na świat</i> wybiera z podanych określeń te, które – jego zdaniem – najlepiej opisują język tekstu i uzasadnia swój wybór, przytaczając odpowiednie cytaty 	<ul style="list-style-type: none"> ustosunkowuje się do opinii Doroty Wellman, że telewizja powinna wypełniać misję i podaje kilka argumentów na poparcie swojego zdania wyjaśnia, jakiego rodzaju programy telewizyjne mają – zdaniem dziennikarki – największą oglądalność 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje własny program telewizyjny i opowiada o swoim pomysle koleżankom i kolegom z klasy uczestniczy w klasowej debacie dotyczącej zalet i wad telewizji wyjaśnia, czym powinien kierować się świadomy odbiorca telewizji
<p>68. i 69. Tworzenie i budowa wyrazów</p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób, w jaki powstają wyrazy uzupełnia zdania wyrazami utworzonymi od podanych słów wyjaśnia znaczenie terminów związanych z budową i tworzeniem wyrazów oraz rodziną wyrazów oraz podaje odpowiednie przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wyrazy pochodzące od utworzonych bezokoliczników tworzy wyrazy pochodne na podstawie ich opisu wskazuje podstawy słowotwórcze w rzeczownikach 	<ul style="list-style-type: none"> szuka w tekście rzeczowników niepodzielnych słowotwórczo poprawnie zapisuje wyrazy z kłopotliwymi przyrostkami wybiera wyraz, który różni się od pozostałych i uzasadnia swój wybór tworzy od czasowników nazwy wykonawców czynności i podkreśla w tych słowach formanty wymienia po dwa przykłady wyrazów należących do podanych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje jak najwięcej wyrazów pokrewnych od dowolnego czasownika z wykorzystaniem podanych przyrostków i przedrostków 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy osób i innych elementów widocznych na obrazie, które należą do wymienionych grup znaczeniowych wyjaśnia, na czym polega humor żartu językowego i proponuje inny temat dowcipu opierający się na podanej zasadzie

<p>70. Kulisy pracy radiowca</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia własnymi słowami, czym jest komunikat pozawerbalny • określa, jaką rolę w zawodzie prezentera radiowego odgrywa głos 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, z jakimi rodzajami komunikacji wiąże się praca w radiu i uzasadnia odpowiedź właściwymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jak prezenter radzi sobie z temą 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co – według Michała Dobrołowicza – zmieniło się w pracy spikera radiowego i ocenia, czy jest to korzystna zmiana 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje kilka pytań, które warto byłoby zadać bohaterowi wywiadu
<p>71. Jeżeli nie radio, to co</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, z którego medium korzysta częściej – z radia czy telewizji i tłumaczy, jakie są tego powody • przedstawia swoją ocenę oferty programowej radia i telewizji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zawód prezentera radiowego na podstawie tekstu i przedstawia swoje zdanie na temat tego, czy taka praca wydaje się ciekawa • wypisuje z przeczytanego fragmentu cytaty ukazujące, jaką wartość ma dla Marka Niedźwieckiego praca w radiu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką osobą jest autor tekstu i czego się można o nim domyślić • tłumaczy, do czego dziennikarz porównał pracę prezentera radiowego i ocenia trafność tego zestawienia • wyjaśnia, jak rozumie słowa: <i>radio jest lekarzem duszy, a czasem ostatnią deską ratunku</i> • wypowiada się na temat tego, co sprawia, że radio może fascynować i stać się nieodłącznym elementem życia 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego radio nie zniknęło w czasach telewizji i internetu i co decyduje o jego wyjątkowości • proponuje pomysły, których realizacja mogłaby sprawić, że radio stanie się atrakcyjne dla kolejnych pokoleń w świecie mediów elektronicznych • wyjaśnia wyrażenie <i>osobowość radiowa</i> i ocenia, czy można tak nazwać autora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady innych osób związanych z radiem lub telewizją, które zasługują na miano osobowości radiowej • bierze udział w organizacji w klasie konkursu na najciekawszy program radiowy • przeprowadza wśród znajomych i dorosłych ze swojego otoczenia ankietę dotyczącą częstotliwości korzystania z różnych mediów oraz na podstawie jej wyników tworzy ranking lub wykres słupkowy i formułuje wnioski • uczestniczy w rozmowie o roli radia wśród nowoczesnych mediów
<p>72. Wyrazy złożone</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są wyrazy złożone i jak się je tworzy • odróżnia złożenia od zrostów • tłumaczy, czym są zestawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia zdania rzeczownikami i przymiotnikami utworzonymi od podanych wyrażeń i zwrotów • wskazuje w tekście wyrazy złożone i ich podstawy słotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście dwuwyrzowe wyrażenia, które funkcjonują jako całości znaczeniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wyrazy od podanych słów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje nazwy geograficzne i miejscowe będące zestawieniami

<p>73. i 74. Powtórzenie wiadomości z nauki o języku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powtarza i utrwała wiadomości • redaguje podanie zgodne z zamieszczonymi informacjami 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawy słowotwórcze wyrazów • wskazuje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych 	<ul style="list-style-type: none"> • formuje definicję słowotwórczą wyrazu pochodnego • tworzy rodziny wyrazów od słów: <i>uczyć, ręka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia związki frazeologiczne wyrazami pochodnymi utworzonymi od podanych podstaw słowotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje w punktach poradnik „Jak można przeciwdziałać agresji językowej?”
<p>75. Pamiętki przeszłości – wojna i okupacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze odkrycia i wydarzenia z czasów II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie zgromadzonych materiałów sporządza krótką notatkę na temat Miejsca Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau • wyjaśnia, jaką zagadkę kryją Góry Sowie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze odkrycia i wydarzenia z czasów II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przydatność nowoczesnych technologii 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Miejsca Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau
<p>76. i 77. Powtórzenie wiadomości literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powtarza i utrwała wiadomości poznane na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst o charakterze nieliterackim 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów, dbając o poprawność językową 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje i hierarchizuje poznane wiadomości
<p>78. Oblicze współczesnego świata</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zjawiska charakterystyczne dla współczesności • określa daty graniczne epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest postmodernizm • wykonuje kolaż przedstawiający człowieka XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zjawiska charakterystyczne dla współczesności • podaje wydarzenia łączące się z datami granicznymi epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje ilustrowaną kronikę najważniejszych wydarzeń od zakończenia II wojny światowej do dziś 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje w formie mapy myśli główne kierunki sztuki współczesnej
<p>79. Wybierać własną drogę</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj narracji występujący w tekście • opisuje sytuację ukazaną we fragmencie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego chłopak nie powiedział nauczycielowi tego, co naprawdę myślał • wskazuje, co nie podobało się nastolatkowi w poprzedniej szkole 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jakimi cechami odznacza się główny bohater i określa, w czym przypomina innych buntowników znanych z literatury lub filmu • wyjaśnia, dlaczego obaj rozmówcy nie mogli dojść do porozumienia i co ich dzieliło 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje język tekstu • wyjaśnia, czym są różnice pokoleniowe i czy dorośli mogą – Twoim zdaniem – zrozumieć młodzież 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kilku zbuntowanych bohaterów literackich lub filmowych i określa, jakie mieli cechy oraz przeciw czemu się buntowali • pisze rozprawkę, w której odnosi się do podanego aforyzmu • zapoznaje się z fragmentem, w którym główna postać powieści, Holden, opisuje swoje marzenie i określa, co

					może symbolizować ta wizja i jej poszczególne elementy
80. i 81. Formatowanie i redakcja tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane typy czcionek • proponuje rodzaj czcionki odpowiedni dla danej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rodzaje czcionek i wyróżnień zastosowanych w zaprezentowanej reklamie • wskazuje, w jakim celu stosuje się wyróżnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaka forma graficzna została nadana zaprezentowanym tekstom i omawia różnice między nimi • podaje, w jakim celu formatuje się teksty i jak można to robić 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega korekta tekstu • formatuje własny tekst • określa, jak powinien być sformatowany dany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wstawia w tekst spacje w odpowiednie miejsca • wyjaśnia, w których zdaniach brakuje półpauzy
82. Z wizytą w nierealnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, które elementy fabuły odnoszą się do świata realnego • nazywa typ narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje głównego bohatera przeczytanej historii • odszukuje w tekście wątki fantastyczne • pisze notatkę encyklopedyczną o Tralfamadorczykach • dzieli elementy świata przedstawionego na tragiczne i komiczne • wyjaśnia, na czym polega czarny humor • wskazuje cytaty dostarczające informacji o osobie mówiącej • określa sposób opowiadania narratora o rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, w jakim celu autor wprowadził wątki fantastyczne do powieści o tematyce wojennej • redaguje opowiadanie o przygodach bohatera, który przybył na ziemię z przyszłości • określa, które zdania można uznać za komentarz narratora do przedstawianych wydarzeń • przedstawia, co sądzi o sytuacji porwania przez kosmitów, która rzekomo przytrafiła się bohaterowi i uzasadnia swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję zastosowanej narracji • redaguje opowiadanie o przygodach bohatera, który przybył na ziemię z przyszłości, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną • przytacza tytuły trzech dzieł literackich lub filmowych, w których elementy fantastyczne łączą się z rzeczywistymi i określa, czy w utworach tego typu zawsze łatwo odróżnić fantastykę od rzeczywistości • wyjaśnia, jaką funkcję pełnią powtarzające się fragmenty tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jak autor wykorzystuje czarny humor do oceny rzeczywistości • wypowiada się na temat tego, co zaskoczyło go w sposobie kreowania świata w przeczytanym tekście • bierze udział w debacie, której mottem są słowa Alberta Einsteina
83., 84., 85., 86. Antoine de Saint-Exupéry „Mały Książę”	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakim czasie rozgrywają się wydarzenia opisane w utworze Antoine’a de Saint-Exupéry’ego 	<ul style="list-style-type: none"> • układa plan wydarzeń opisanych w „Małym Księciu” • wyjaśnia, w jaki sposób zachowywała się Róża i 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, w jaki sposób zachowywały się osoby spotykane przez Małego Księcia na kolejnych planetach 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady elementów realistycznych i fantastycznych zamieszczonych w utworze Antoine’a de Saint-Exupéry’ego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podobieństwa i różnice pomiędzy książkami dla dzieci i młodzieży a utworami dla dorosłych

		<p>przytacza charakteryzując ją cytaty</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego Mały Książę opuścił swoją planetę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie postawy i cechy ludzkie reprezentują poszczególne postacie • opisuje wizytę Małego Księcia na Ziemi i wyjaśnia, czego bohater dowiedział się podczas pobytu na tej planecie 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w „Małym Księciu” cytaty, które przekazują ponadczasowe prawdy o życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie znaczenie dla interpretacji utworu ma wspomniany w opowieści rysunek przedstawiający słonia zjedzonego przez węża • wykonuje dowolną techniką makietę planety B-612 • bierze udział w dyskusji na temat: „<i>Mały Książę</i>” – <i>książka dla dzieci i młodzieży czy dla dorosłych?</i>
<p>87. Prasa a internet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice między tradycyjną prasą a gazetami publikowanymi w internecie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy komentarze czytelników są wiarygodnym źródłem informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, czy lepiej jest zaprenumerować czasopismo poświęcone swojemu hobby, czy czytać je w internecie i uzasadnia swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje trzy powody, dla których w dobie rozwoju internetu ludzie czytają tradycyjne gazety 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia więcej niż trzy powody, dla których w dobie rozwoju internetu ludzie czytają tradycyjne gazety
<p>88. Czy gazety są już historią?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat tego, czy czyta gazety/czasopisma, a jeżeli tak, to jakich treści od nich oczekuje • podaje trzy najważniejsze – dla siebie – źródła informacji o najnowszych i najważniejszych wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia argumenty, którymi autor tekstu popiera tezę postawioną w tytule • wyjaśnia, jakie elementy sprawiają, że artykuł z „Washington Post” jest – według Thomasa Baekdala – nieodpowiedni dla współczesnego czytelnika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia formy wypowiedzi, w których ważne jest bezstronne przedstawianie faktów i obiektywny język • wyjaśnia różnicę między <i>mediami starego świata</i> a nowoczesnymi środkami przekazu na podstawie zamieszczonego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza z tekstu fragmenty, w których autor opisuje, czym powinien się charakteryzować współczesny dziennikarz • ustosunkowuje się tezy przedstawionej przez autora artykułu i wyjaśnia swoją decyzję 	<ul style="list-style-type: none"> • zadaje pytanie starszym osobom ze swojego otoczenia np. rodzicom, dziadkom lub sąsiadom o trzy najnowsze i najważniejsze źródła informacji o wydarzeniach oraz omawia różnice, jakie dostrzeżga w odpowiedziach i określa, czym są one spowodowane • odpowiada, czy zgadza się z opinią dziennikarza Marka Twaroga, odnoszącą się do tekstu Thomasa Baekdala i uzasadnia swoje zdanie

<p>89. Nowe media</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakiego rodzaju informacje można przekazywać za pomocą Twittera i czym różni się on od innych portali społecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakim słowem można zastąpić wyraz <i>content</i> w pierwszym zdaniu tekstu • tłumaczy, czym są <i>cytowania</i>, o których mowa w artykule • wskazuje, na czym polega przewaga mediów społecznościowych nad tradycyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cel, w jakim dziennikarze korzystają z mediów społecznościowych – wymienia zalety i wady tweetów • charakteryzuje medium typu <i>real time web</i> i podaje przykład takiego medium, inny niż opisany w tekście • wyjaśnia różnicę między serwisem społecznościowym a medium społecznościowym 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza słowniczek najważniejszych terminów związanych z mediami społecznościowymi na podstawie przytoczonego tekstu i dostępnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie są – według niego – przyczyny popularności portali społecznościowych
<p>90. Świat białych i czarnych ludzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje tytuły utworów Doris Lessing • wymienia elementy świata przedstawionego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie słownika wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rasizm</i>, <i>nacjonalizm</i>, <i>ksenofobia</i> • omawia elementy świata przedstawionego w powieści • odszukuje w utworze fragmenty charakteryzujące pana Macintosha • wymienia przyczyny samotności Tomka Clarke'a • wskazuje różnice między światem białych i czarnych ukazany w przeczytanym fragmencie • przeprowadza sondę na temat: <i>Czym dla Ciebie jest tolerancja?</i> • bierze udział w dyskusji dotyczącej tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje postać Doris Lessing • wyjaśnia znaczenie podanych metafor • ocenia postawę i zachowanie pana Macintosha • określa, w jaki sposób pisarka wypowiada się o rasizmie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego zostało porównane w tekście ludzkie życie, przytaczając odpowiednie argumenty • aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej tolerancji 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza sondę na temat: <i>Czym dla Ciebie jest tolerancja?</i> oraz opracowuje w formie wykresu wyniki ankiety

<p>88. i 89. Chanukowe dzieło</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak rozumie podane przysłowia • określa, kim jest narrator utworu i popiera swoją odpowiedź właściwymi cytatami • opowiada, w jaki sposób rabin wychowywał swoje dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan wydarzeń w formie zdań pojedynczych, dotyczący historii opowiedzianej przez ojca • odszukuje w utworze fragmenty ukazujące zasady religii żydowskiej • omawia znaczenie zwrotu <i>prawić komuś kazania</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego obchodzi się święto Chanuki • pisze opowiadanie na temat: <i>Cuda zdarzają się codziennie...</i>, przedstawiając argumenty na poparcie lub obalenie tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wyrazy <i>matka</i> oraz <i>ojciec</i> pisane są w opowieści wielką literą • tłumaczy, dlaczego obchodzi się święto Chanuki • podaje przykład znanej sobie gry, która mogłaby być wspólną zabawą w jego przyszłej rodzinie i uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy podane mądrości ludowe są dziś aktualne i uzasadnia swoją odpowiedź • gromadzi informacje na temat innych obrzędów lub zwyczajów, które są praktykowane przez Żydów
<p>92. W kręgu mody językowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie słownika poprawnej polszczyzny określa znaczenie podanych wyrazów • łączy wyrazy modne z ich synonimami oraz uzupełnia zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w wypowiedzi wyrazy modne, będące synonimami podanych słów • wyszukuje w tekście szablony językowe • zastępuje utarte peryfrazy innymi omówieniami 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wypowiedzi, w których szablony sformułowania nie są przejawem mody językowej, lecz ułatwiają skuteczną i kulturalną komunikację 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega zjawisko mody językowej • przekształca wypowiedzi tak, aby uniknąć modnych sformułowań • omawia rodzaje szablonów językowych • redaguje list oficjalny, wykorzystując podane schematy językowe, i dba o właściwy układ graficzny pisma 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje w gazetach i czasopismach dziesięć przykładów modnych określeń i podaje do nich synonimy
<p>93. W skrócie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia tekst brakującymi kropkami • łączy nazwy z odpowiednimi skrótowcami • zapisuje słowa, które występują w zdaniu w skróconej formie • sprawdza w słowniku poprawność zapisu skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni i odmiany skrótów oraz skrótowców • dzieli skrótowce na odmienne i nieodmienne • przyporządkowuje odpowiednim nazwom poszczególne skrótowce • uzupełnia zdania brakującymi skrótowcami w poprawnej formie 	<ul style="list-style-type: none"> • notuje pod tekstem skróty podkreślonych wyrazów i wyrażeń 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje krótkie sprawozdanie ze spotkania z wykorzystaniem skrótów występujących w ogłoszeniu • układa zdania z utworzonymi skrótowcami w podanej formie 	<ul style="list-style-type: none"> • szuka w słowniku lub internecie nazw, od których utworzono wyrazy PIN i PESEL i wyjaśnia, dlaczego zapisuje się je w skróconej formie

<p>94. Jak unikać błędów słowotwórczych?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawnie rzeczowniki od podanych słów • zapoznaje się z komentarzami dotyczącymi błędów słowotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia hasła reklamowe odpowiednimi formami utworzonych słów • na podstawie słownika języka polskiego wyjaśnia znaczenie podanych formantów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w każdej parze przedrostek, którego nie można połączyć z podanym wyrazem 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, w jaki sposób unikać błędów słowotwórczych • poprawia zaznaczone błędy słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje w słowniku poprawnej polszczyzny informację, jakiego wrostka nie należy stosować w wyrazie <i>studniówka</i>
<p>95. Polska literatura i sztuka po II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze etapy rozwoju dwudziestowiecznej literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o warunkach, w jakich tworzyli polscy pisarze po zakończeniu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zagadnienia, które znajdowały się w kręgu rozważań Leszka Kołakowskiego i księdza Józefa Tischnera 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w dostępnych źródłach przykłady polskiej architektury postmodernistycznej i wskazuje, które budowle podobają mu się najbardziej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane dzieło sztuki współczesnego artysty
<p>96. Poeta jako strażnik pamięci narodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje nastrój utworu • opisuje sytuację ukazaną w wierszu • odszukuje w wierszu fragmenty, w których ujawnia się podmiot literacki • określa, kim jest osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaka relacja łączy osobę mówiącą i pozostałe postacie z adresatem wiersza • proponuje słowa, jakimi można określić osobę, która skrzywdziła • wymienia zarzuty, jakie podmiot literacki stawia adresatowi utworu • wskazuje w wierszu część opisową i część refleksyjną • odnajduje w utworze eufemizm • omawia przesłanie wiersza • tłumaczy, jakie zadanie stoi przed poetą, zgodnie z wymową utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, przed czym ostrzega adresata osoba mówiąca • charakteryzuje tematykę części opisowej i części refleksyjnej • podaje sformułowanie, które zostało zastąpione eufemizmem 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa, czy przesłanie utworu ma charakter uniwersalny i uzasadnia swoje zdanie • podaje na podstawie dostępnych źródeł okoliczności powstania wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na temat pomnika Poległych Stoczniovców 1970 i uzasadnia związek pomnika ze słowami Czesława Miłosza • zapoznaje się z wierszami Zbigniewa Herberta i wybiera te z nich, które mają – według niego – wymowę podobną do utworu Czesława Miłosza oraz uzasadnia swój wybór

		<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na temat pomnika Poległych Stoczniovców 1970 			
<p>97. Testament poetycki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły tomów poetyckich Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • omawia problematykę fragmentów pieśni • wskazuje, kto jest podmiotem literackim w „Pieśni III” i adresatem „Pieśni X” 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły poszczególnym pieśniom • wypisuje z „Pieśni III” słownictwo dotyczące miłości • tłumaczy sens słów: <i>Jesteśmy w pół drogi</i> • analizuje budowę tekstów (rymy, rytm, sposób podziału na zwrotki) • redaguje kilkudzaniową wypowiedź o roli nadziei na przyszłość w życiu każdego człowieka • przygotowuje wybrany tekst na konkurs recytatorski „Pieśni” Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zadania, jakie poeta wyznacza sobie i swojej poezji w „Pieśni X” • ocenia sposób opisanie uczucia przez poetę w „Pieśni III” • podaje, do jakiego gatunku literackiego należą omawiane utwory • ocenia, czy tytuł cyklu jest odpowiedni • uzasadnia, że cykl „Pieśni” jest poetyckim testamentem twórcy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcje pytań zastosowanych w „Pieśni III” • krótko charakteryzuje postać Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • wypowiada się na temat nagrania Marka Grechuty „Ocalić od zapomnienia” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska współczesnych piosenkarzy, którzy w swoim repertuarze wykorzystują utwory Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego i wyjaśnia przyczyny popularności tekstów tego poety • omawia tematykę oraz nastrój trzech innych wybranych wierszy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego
<p>98. Która Nike jest nam bliższa?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie słownika redaguje notatkę na temat bogini Nike • podaje, czym różni się Nike z utworu Zbigniewa Herberta od mitologicznego wyobrażenia tej bogini • wskazuje, za pomocą jakiego koloru przedstawiony został krajobraz wojenny i podaje swoje skojarzenia z tą barwą 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, która z rzeźb lepiej oddaje wahanie, a która – pewność 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czemu służy przeciwstawienie <i>otwarta pierś – zamknięte oczy</i> w ostatniej zwrotce • tłumaczy, w jaki sposób poeta wykorzystuje symbole mitologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, jak brak rymów i znaków interpunkcyjnych oraz nierówna długość wersów i zwrotek wpływają na odbiór utworu

		<ul style="list-style-type: none"> • opisuje w kilku zdaniach sytuację młodego żołnierza • wyjaśnia, dlaczego bogini nie ostrzega młodzieńca • wskazuje w wierszu odwołania do mitologii greckiej 			
99. Niebezpieczeństwa w sieci	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat obu zaprezentowanych tekstów • wylicza elementy strony internetowej budzące podejrzenia bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby, które mogą uchronić przed oszustami pojawiającymi się w sieci • uczestniczy w dyskusji na temat: <i>Jak powinni byli się zachować Gogel i przyjaciele, gdy odkryli nieuczciwych użytkowników sieci?</i> • wymienia elementy, dzięki którym artykuł zamieszczony w komiksie przykuwa uwagę czytelnika 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, które medium – prasa czy internet – ze względu na swoje właściwości ułatwia popełnianie przestępstw • wskazuje, co mają ze sobą wspólnego postacie występujące w przeczytanych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego obecnie bardzo popularne są śledztwa dziennikarskie 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie komiksu i posiadanej wiedzy omawia rolę prasy w życiu społecznym
100. Nowe i stare słowa	<ul style="list-style-type: none"> • podaje powody tworzenia nowych słów oraz wychodzenia z użycia pewnych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje neologizmy występujące we fragmencie wiersza i wyjaśnia ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawy słowotwórcze wymienionych neologizmów • układa z podanych słów wyrażenia, które niedawno były neologizmami frazeologicznymi i uzupełnia nimi zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje współczesne znaczenia wymienionych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ utworzonych słów na odbiór utworu
101. Jaka jest nasza codzienność?	<ul style="list-style-type: none"> • określa, co jest tematem wiersza Wisławy Szymborskiej • proponuje inny tytuł utworu i uzasadnij swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze codzienne czynności współczesnego człowieka na podstawie opisu jednego dnia ze swojego życia oraz informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób podmiot literacki ocenia współczesny świat • wskazuje w utworze elementy, które reprezentują przeszłość 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki stosunek ma do przeszłości osoba mówiąca • bierze udział w dyskusji, czy zgadza się z diagnozą zawartą w wierszu: <i>A my na piątym biegu / i –</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wiersz Wisławy Szymborskiej z fragmentem wypowiedzi filozofa Tadeusza Gadacza, wskazuje w obu tekstach sformułowania o podobnej wymowie i

		uzyskanych od starszej osoby na temat jej dnia	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje słowa: <i>A my na piątym biegu / i – odpukać – zdrowi</i> 	<i>odpukać – zdrowi</i> i podaje argumenty na poparcie swojego zdania	określa, jaka ocena współczesnej cywilizacji została w nich wyrażona
<p>102. Co nam przyniesie przyszłość?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, w jaki sposób działały psychemikalia 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie słownika podaje znaczenie terminu <i>futurologia</i> • nazywa emocje bohatera tekstu po obudzeniu się w nowej, obcej rzeczywistości • wypisuje z utworu neologizmy służące uwiarygodnieniu przedstawionych wydarzeń • tłumaczy, czym jest stylizacja • opisuje wizję przyszłości ukazaną przez Stanisława Lema 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje postać Stanisława Lema • udowadnia, że utwór „Kongres futurologiczny” to opowiadanie fantastycznonaukowe • określa, jakich umiejętności wymaga praca futurologa 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w tekście środki artystyczne służące stylizacji • pisze krótki tekst, w którym przedstawia swoją wizję przyszłości • wyjaśnia znaczenie neologizmów tam, gdzie jest to możliwe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa między rzeczywistością zaprezentowaną w opowiadaniu Stanisława Lema a światem współczesnym
<p>103. Nie patrzeć w przyszłość</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w rozmowie o tym, co oznaczają dla niego słowa <i>dom, zadomowienie, zakorzenie</i> • charakteryzuje tematykę przeczytanego fragmentu • odczytuje główną myśl tekstu i przytacza cytaty na poparcie swojej odpowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, gdzie przebywa bohaterka tekstu i w jakim celu mogła przybyć do tego miejsca • wskazuje fragmenty mówiące o różnorodności i wielokulturowości poznawanej przez nią okolicy • określa, w jakich miejscach Dominika poczuła się swojsko i dlaczego • omawia, jak zachowuje się główna bohaterka w nowym otoczeniu i co może być przyczyną jej postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy postępowanie bohaterki w nowym miejscu jest typowe dla turystów, czy raczej mieszkańców danego miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje fragmenty mówiące o ojczyźnie i tęsknocie za nią i wyjaśnia, jak je rozumie • bierze udział w dyskusji na temat różnych sposobów na szczęśliwe życie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy na podstawie dostępnych źródeł krótką notatkę o zjawisku współczesnej emigracji • wyjaśnia, w jaki sposób przeczytany fragment nawiązuje do zjawiska emigracji i co o emigrantach mówi tekst Joanny Bator

<p>104. i 105. Przyszłość bez wyboru</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym charakteryzuje się społeczeństwo opisane w tekście oraz co ma zapewniać ludziom pokój i porządek • opracowuje tabelę, w której zapisuje symbole, cechy i zawody przypisane do każdej z frakcji opisanej w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób słowa: <i>przede wszystkim jesteśmy członkami frakcji, dopiero potem należymy do rodziny</i> wpływają na życie społeczeństwa przedstawionego we fragmencie • przedstawia, jaki obraz dorosłego życia staje przed oczyma bohaterki oraz jakiego wyboru dokonuje i jak to o niej świadczy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy wspólnie młodzi ludzie mają możliwość wyboru własnej drogi życiowej i jak było z takimi wyborami w dawnych czasach • ocenia, czy sytuacja ukazana we fragmencie stanowi potwierdzenie, czy też zaprzeczenie idei wygłoszonej przez jednego z bohaterów: <i>Każdy człowiek ma prawo wybrać własną drogę przez świat</i> i uzasadnia swoją odpowiedź • przedstawia wnioski płynące z zestawienia informacji o frakcjach opisanych w tekście • wyjaśnia, dlaczego lęk przed bezfrakcyjnością jest tak silny 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje, do jakiego gatunku literatury popularnej można zaliczyć powieść Veroniki Roth i wskazuje cechy tekstu, które to potwierdzają • wciela się w członka jednej z frakcji opisanych w tekście i uzasadnia swój wybór • podaje jako człowiek wybranej frakcji swoją propozycję rozwiązania jednego z problemów współczesnego świata • porównuje nastolatków opisanych w powieści ze swoimi rówieśnikami • wyjaśnia, dlaczego poczucie przynależności do określonej grupy może być ważne w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie różnych źródeł redaguje krótką notatkę na temat obrzędów przejścia. i opisuj, na czym polegają • tworzy prezentacje multimedialne lub plakaty dotyczące obrzędów przejścia w różnych kulturach
<p>106. i 107. Słowo słowu nierówne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne oraz podaje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wyrazy bliskoznaczne oraz przeciwstawne do wskazanych wyrazów • przeredagowuje tekst, aby uniknąć powtórzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje przyrostki do podanych wyrazów, aby powstały antonimy • uzupełnia wypowiedzi postaci synonimami podanych wyrazów modnych 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje rzeczowniki do przymiotników, tworząc wyrażenia • wyjaśnia podany żart językowy • tworzy wskazane formy czasowników, a następnie uzasadnia, dlaczego każdy z otrzymanych wyrazów jest homonimem 	<ul style="list-style-type: none"> • podpisuje ilustracje homonimami i układa zdania pokazujące różnice w znaczeniu • podaje antonimy przymiotników oraz rzeczowniki, które łączą się z przymiotnikiem i jego antonimem • podaje jak najwięcej synonimów wskazanych frazeologizmów i używa tych synonimów w zdaniach

					<ul style="list-style-type: none"> • przeredagowuje w zeszycie tekst, aby nie zmienił swojego sensu
<p>108. i 109. Powtórzenie wiadomości z nauki o języku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powtarza i utrwała wiadomości poznane na lekcjach • wymienia i charakteryzuje rodzaje czcionek 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, które elementy tekstu najczęściej wyróżnia się za pomocą: kursywy, boldu, wersalików, zmiany koloru czcionki lub tła • określa zasady formatowania szkolnej pracy pisemnej, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji i przepisu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyraz modny lub wyrażenie modne spośród podanych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy skrótowce od poszczególnych nazw • używa właściwej formy czasownika w zdaniach, w których podmiotem jest skrótowiec 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje sformułowania eufemizmami • wybiera właściwy formant • przyporządkowuje archaizmy do ich współczesnych odpowiedników
<p>110. Na tropie zabójcy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje tytuły utworów Agathy Christie • przytacza przynajmniej jedno nazwisko słynnego detektywa występującego w literaturze lub filmie i podaje charakterystyczne cechy oraz znaki rozpoznawcze tej postaci • wymienia zdolności, jakie powinien posiadać dobry detektyw 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj narracji prowadzonej w tekście • wyjaśnia, co o swojej rozmówczyni myślał inspektor Curry podczas spotkania w holu • charakteryzuje pannę Marple, podkreślając cechy jej osobowości, które pozwoliły bohaterce rozwiązać zagadkę morderstwa • zapisuje w punktach plan, jaki ułożył Lewis Serrocol, aby nie wykryto, że to on jest zabójcą 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Agathy Christie • opowiada, w jaki sposób panna Marple odkryła mordercę Christiana Gulbrandsena • tłumaczy, jaką rolę w przedsięwzięciu odegrał Edgar Lawson 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w tekście trzy motywy typowe dla powieści kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdza, czy odznacza się umiejętnościami detektywistycznymi
<p>111. Co nas fascynuje w powieściach grozy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły utworów Deana Koontza • wymienia elementy, które w filmach lub książkach mogą budzić lęk • wyjaśnia, kim jest bohater powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak zawód bohatera może wpływać na sposób postrzegania świata • opisuje, jak wyglądało życie Dominicka, gdy zaczął lunatykować 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Deana Koontza • omawia, jak zmieniały się emocje bohatera wraz z rozwojem wydarzeń • na podstawie słownika symboli tłumaczy, jaką rolę 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, dzięki czemu autor uzyskał nastrój niepokoju w utworze • bierze aktywny udział w dyskusji na temat: <i>Czy ludzie lubią się bać?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje utwory muzyczne, które mogłyby posłużyć jako ścieżka dźwiękowa w filmie zawierającym sceny z przeczytanych tekstów

		<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym bohater próbował wytłumaczyć swój stan i o jakich cechach charakteru postaci to świadczy • odnajduje w tekście informacje dotyczące uczuć mężczyzny • charakteryzuje nastrój przeczytanych fragmentów 	<p>odgrywa w powieści księżyc</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w utworze typowe cechy thrillera • uczestniczy w dyskusji na temat: <i>Czy ludzie lubią się bać?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy thrillera w tekście Koontza i przytoczonym fragmencie powieści Michelle Paver • analizuje kadr z filmu grozy 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w inscenizacji fragmentu książki Deana Koontza lub Michelle Paver
<p>112. Co to znaczy <i>usychać z miłości</i>?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę utworu • podaje imiona postaci z tekstu oraz krótko charakteryzuje wybrane osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, jaką tematykę powinny podejmować książki dla nastolatków • odszukuje we fragmencie wskazówki pozwalające ustalić miejsce i czas akcji powieści • przytacza opinie bohaterów o szesnastowiecznej historii miłosnej • tłumaczy, jaką wartość stanowi miłość dla bohaterów opowiadania • na podstawie słownika wyjaśnia znaczenie zwrotu <i>usychać z miłości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje każdą z postaci • wymienia oznaki stanu, który można określić <i>usychaniem z miłości</i> • gromadzi argumenty potwierdzające, że utwór Marty Fox można uznać za współczesną powieść obyczajową 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje związki frazeologiczne mówiące o miłości i dzieli je na wyrażenia, zwroty i frazy • bierze aktywny udział w przygotowaniu inscenizacji wybranego fragmentu książki należącej do literatury młodzieżowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ponadczasowy wzorzec miłości utrwalony w literaturze
<p>113. Świadectwa współczesności – powtórzenie wiadomości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze odkrycia i wydarzenia współczesności • podaje przykłady sztuki XX i XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na temat rozwoju technologii informacyjnej • układa wyjaśnienie haseł zapisanych w krzyżówce 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze odkrycia i wydarzenia współczesności • prezentuje charakterystyczne tendencje w sztuce XX i XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służą: <i>drukarka 3D, dron, Google Glass, kindle, Oculus Rift</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje informacje na temat wynalazków z ostatnich lat i podaje, jakie znaczenie mogą mieć one dla ludzi
<p>114. i 115. Powtórzenie wiadomości literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powtarza i utrwala wiadomości poznane na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst o charakterze nieliterackim 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów, dbając o poprawność językową 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje i hierarchizuje poznane wiadomości

116. Trudna sztuka wyboru	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, przed jakimi wyborami stanęli przedstawieni bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera z podanych utworów trzech innych bohaterów, którzy również dokonują wyborów, i omawia podjęte przez nich decyzje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, który z wyborów przedstawionych na osi wydaje się najtrudniejszy, i uzasadnia swoją opinię 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia słuszność twierdzenia, że człowiek codziennie staje przed różnymi wyborami 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje dylematy bohaterów literackich minionych epok z problemami nurtującymi współczesnego człowieka i zapisuje swoje spostrzeżenia
117. Konsekwencje wyboru	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie mogą być pozytywne i negatywne konsekwencje ludzkiej ciekawości oraz dążenia do wiedzy • wyjaśnia, dlaczego Bóg ukarał pierwszych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie były konsekwencje zakazanego czynu dla kobiety i mężczyzny i dlaczego były różne • tłumaczy, czego symbolem jest w przypowieści nagość, a czego – wąż 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoją opinię na temat tego, czy kobieta i mężczyzna dokonali świadomego wyboru, czy też popełnili błąd powodowani ciekawością i uzasadnia swoją opinię • omawia, jaki obraz ludzkiego losu i ludzkich cech wylania się z fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego pierwsi ludzie zdecydowali się zaspokoić ciekawość zamiast zachować posłuszeństwo • prezentuje swoje zdanie na temat tego, czy wiedza jest cenniejsza od przestrzegania zakazów 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji pomiędzy przeciwnikami i zwolennikami tezy, że „ciekawość to pierwszy stopień do piekła”
118. W niewoli miłości	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o dylemacie, przed którym stanął Odyseusz • wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z każdego z możliwych wyborów stojących przed Odyseuszem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego miłość jest tak wielką siłą w życiu człowieka, w dużym stopniu wpływającą na jego losy • ustala, czy Odyseusz faktycznie był na wyspie gościem i jak długo przebywał u nimfy Kalipso • określa, o czym myśli i marzy bohater oraz jak to o nim świadczy i jakimi cechami charakteru się wykazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje zdanie na temat tego, czy uczucie może uczynić człowieka lepszym i szlachetniejszym i • uzasadnia swoją odpowiedź • tłumaczy, dlaczego nimfie Kalipso nie udało się zdobyć serca Odyseusza 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swoją opinię na temat tego, czy do miłości można kogoś nakłonić 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje zdanie na temat tego, czy nieśmiertelność warta jest każdej ceny i dlaczego ludzie od wieków pragną żyć wiecznie • opisuje obraz Arnolda Böcklina i omawia jego związek z tekstem
119. Współczesne formy porozumiewania się	<ul style="list-style-type: none"> • pisze e-maile zgodnie z zasadami tworzenia tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze krótki komentarz na temat wybranego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sformułowania, które mogłyby się znaleźć w e-mailu do wychowawczyni 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzi zamieszczone na czacie na język ogólny 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty na temat: <i>Dlaczego nawet w przypadku SMS-ów</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest blog i jak się powinno go prowadzić • określa, na czym polega specyfika SMS-a i czatu 	<p>internetowego dziennika znanej osoby</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje SMS-a na wskazany temat • pisze tekst e-maila będący odpowiedzią na podaną wiadomość 	<p>ze szkoły podstawowej dotyczącym spotkania klasowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje skróty internetowe do odpowiednich sformułowań 	<p><i>powinniśmy dbać o poprawność językową naszych wypowiedzi?</i></p>
<p>120. Grzecznie w internecie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest netykieta i co robić, aby przestrzegać jej zasad 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady netykiety, które zostały złamane przez osoby wypowiadające się na forum 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje odpowiednie fragmenty postów, w których została naruszona netykieta 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy odpowiedź do wiadomości zamieszczonej na forum internetowym 	
<p>121. Nowy gatunek – powieść w listach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby i okoliczności sprzyjające wyrażaniu swoich uczuć drugiej osobie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje obraz bohaterów wyłaniający się z listów • wskazuje cytaty dotyczące postępowania Julii i Saint-Preux • odszukuje fragmenty określające, jak miłość wpłynęła na zakochanych • odpowiada, przed jakim wyborem stanęli bohaterowie • redaguje opowiadanie o dalszych losach zakochanych, przenosząc ich w czasy współczesne 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Jeana-Jacques’a Rousseau • określa sposób wypowiedziania się postaci • pisze list do bliskiej osoby, w którym jako motto wykorzysta jeden z podanych cytatów 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia decyzję, którą podjęli bohaterowie • redaguje opowiadanie o dalszych losach zakochanych, przenosząc ich w czasy współczesne, a także dbając w pracy o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wiedzy na temat epoki oświecenia, tłumaczy, dlaczego uczucie pomiędzy Julią i Saint-Preux było zakazane
<p>122. Wieczna tęsknota</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kogo lub czego brakowałoby najbardziej podczas długotrwałego przebywania za granicą i jakie byłyby powody tęsknoty – określa, jaki obraz relacji podmiotu literackiego z matką wyłania się z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście porównanie i określa, kogo ono charakteryzuje oraz jak je rozumie 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym są sztandary wymienione w drugiej zwrotce i jaki stosunek ma do nich poeta • przedstawia, z jakiego powodu osoba mówiąca nie może spotkać się z matką i wskazuje strofy, w których tłumaczy, dlaczego nie 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, do jakich wydarzeń historycznych nawiązuje wiersz Juliusza Słowackiego i które fragmenty o tym świadczą • ocenia postępowanie podmiotu literackiego i dokonany przez niego 	<ul style="list-style-type: none"> • szuka w dostępnych źródłach twórcy polskich poetów czasu romantyzmu, którzy podejmowali temat życia z dala od ojczyzny i bierze udział w klasowej recytacji wierszy, które zostają uznane za najciekawsze, a następnie

	i porównuje swoje ustalenia z informacjami zawartymi w <i>Warto wiedzieć</i>		powróci do domu rodzinnego	wybór, a także uzasadnia swój sąd • wyjaśnia, jak rozumie słowa <i>zaprzepaścił</i> i <i>zaczepuścił</i> , użyte w ostatniej strofie utworu i podaje, od jakiego wyrazu utworzono neologizm <i>zaczepuścił</i>	przedyskutujecie problemy w nich poruszane
123. Media wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> określa, jakie miejsce zajmują media w codzienności przedstawia pozytywne i negatywne oblicza mediów 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, czy utożsamianie wirtualnej rzeczywistości ze światem realnym jest groźne i podaje odpowiednie argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swoją opinię na temat tego, które z przedstawionych cech mediów uważa za najbardziej niebezpieczne dla młodych użytkowników i uzasadnia swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na podstawie własnego doświadczenia, w jaki sposób środki masowego przekazu manipulują odbiorcą 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia inne niż wskazane w tekstach cechy współczesnych mediów ustala na podstawie dostępnych źródeł, czym jest <i>szum medialny</i> i omawia konkretny przykład tego zjawiska
124. Jak internet wpływa na nasz mózg?	<ul style="list-style-type: none"> podaje zalety i wady internetu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co skłoniło autora Nicholasa Carra do podjęcia badań nad wpływem internetu na myślenie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pięć najważniejszych wynalazków w historii ludzkości i krótko uzasadnia swój wybór tłumaczy, na czym polega plastyczność mózgu i jaki ma związek z ewolucją wyjaśnia na podstawie informacji zawartych w artykule, w jaki sposób internet wpłynął na funkcjonowanie ludzkiego mózgu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, jak przebiega proces komunikacji podczas czytania książki oraz przeglądania strony internetowej i wskazuje najważniejsze różnice nadaje podrozdziałom tekstu inne podtytuły 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje określenie <i>pusty rozum</i> i wyjaśnia, jak wpływa ono na wymowę artykułu redaguje przewodnik, w którym doradzisz innym użytkownikom, jak mądrze korzystać z internetu
125. Kroczyć obroną ścieżką	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakiego powodu bohaterka staje przed wymiarem sprawiedliwości 	<ul style="list-style-type: none"> określa, które hasło pozytywistyczne najlepiej ilustruje postępowanie Joanny i uzasadnia swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, dlaczego bohaterka noweli mimo otrzymania kary nie odczuwała skruchy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje trzy przykłady archaizmów występujących w noweli Orzeszkowej i wyjaśnia ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kilku bohaterów literackich, którzy ponad dobro własne wybrali dobro innych ludzi i ocenia takie postępowanie, a także

		<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje, których kobieta doświadczyła w sądzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia po trzy cechy charakteru Joanny i Mieczysława • przedstawia wybory, jakich musieli dokonać bohaterowie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje własny tytuł zamieszczonego fragmentu 	<p>uzasadnia swoją odpowiedź</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego autorka nie mówi wprost o przyczynach ukazanej rozprawy • bierze udział w dyskusji, czy Joanna dokonała słusznego wyboru, gdy podjęła decyzję o autorka nie mówi wprost o przyczynach ukazanej rozprawy kontynuowaniu nauczania dzieci
<p>126. Trudne decyzje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest narrator i jaki ma stosunek do opisywanych wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje w zeszycie podane punkty planu w kolejności chronologicznej • opowiada, jakie życie wiódł pan Davranche, a jakie – stryj Juliusz 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości, które były najważniejsze dla rodziny Davranche'ów • wyjaśnia, przed jakim wyborem stanął mąż pani Davranche i co wpłynęło na jego decyzję 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postępowanie państwa Davranche'ów wobec Juliusza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje scenę ukazaną na obrazie Auguste'a Renoira z tą przedstawioną we fragmencie utworu „Stryj Juliusz”
<p>127. Zamęt, chaos, nieporozumienie... – co oznacza dziś <i>wieża Babel</i>?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznaje się z biblijną historią o wieży Babel i wyjaśnia, co symbolizowała ta budowla 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na podstawie słownika, jakie jest współczesne znaczenie wyrażenia <i>wieża Babel</i> • opisuje obraz Pietera Bruegla • opisuje obraz Pietera Bruegla • porównuje oba dzieła, uwzględniając: wielkość wieży, przedstawienie ludzi, detale widoczne po lewej i prawej stronie pierwszego planu oraz tło 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada starotestamentową opowieść o wieży Babel 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób Jerzy Duda-Gracz nawiązuje do obrazu „Wieża Babel” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozterki współczesnego człowieka wyrażone w dziele Jerzego Dudy-Gracza

<p>128. Kiedy marzenia nie zostają spełnione...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o życiu, jakie wiódł Biff • przedstawia marzenia Biffa • przedstawia swoje zdanie na temat tego, czy szczęście wymaga poświęceń 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rzeczowniki najtrafniej charakteryzujące postacie dramatu • określa, czy bracia są zadowoleni ze swojego losu i uzasadnia swoją odpowiedź • podaje przyczyny rezygnacji Biffa z marzeń • wyjaśnia, co jest najważniejsze dla Happy'ego i co mu imponuje • tworzy „Kodeks szczęśliwego człowieka”, składający się z siedmiu punktów 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko omawia postać Arthura Millera • ocenia, jak rezygnacja Biffa z marzeń wpływa na osąd tego bohatera • odnosi się do podanych słów postaci, a następnie tłumaczy, czym jest dla niego przyszłość 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy „Kodeks szczęśliwego człowieka”, składający się co najmniej z dziewięciu punktów 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze, jak potoczą się dalsze losy bohaterów sztuki
<p>129. Stosownie do okoliczności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wyrazów neutralnych ekspresywnie i nacechowanych ekspresywnie • dzieli wyrazy na nacechowane dodatnio, ujemnie oraz neutralne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakim celu używa się wyrazów nacechowanych • stosuje eufemizmy we wskazanych sytuacjach • podaje przyrostki, za pomocą których można utworzyć wyrazy nacechowane ekspresywnie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czy słownictwo użyte w wypowiedziach postaci jest stosowne do sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania tak, aby ich styl odpowiadał okolicznościom i odbiorcy 	<ul style="list-style-type: none"> • przeredagowuje tekst tak, aby zawierał jedynie neutralne zwroty i wyrażenia
<p>130. Mówimy różnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje zdania o takiej samej treści i wskazuje wyrazy, którymi się różnią • wskazuje słowa o charakterze powszechnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypisuje z zamieszczonego fragmentu wiersza gwarowe odpowiedniki wymienionych wyrazów • określa nadawców poszczególnych wypowiedzi na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • układa krótki dialog przy użyciu podanego słownictwa gwarowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wyrazy gwarowe i zdania, w których wyrazy gwarowe nie odpowiadają charakterowi wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w internecie wiadomości na temat najbliższej terytorialnie gwary ludowej i zapisuje dziesięć słów charakterystycznych dla tej gwary

		użytego przez nich słownictwa			
<p>131. Ponieważ jestem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje jak najwięcej skojarzeń ze słowami <i>noc</i> oraz <i>dzień</i> • określa temat wiersza i wyjaśnia, w jakiej sytuacji znajduje się osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, do kogo zwraca się w utworze podmiot literacki • wymienia obrazy i skojarzenia ukazujące w tekście życie ludzkie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę czasu w wierszu Stanisława Barańczaka • odnajduje w utworze przykłady przerzutni poetyckiej i wyjaśnia, jaką funkcję pełni ten środek stylistyczny w przywołanych fragmentach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, o jakich rozterkach współczesnego człowieka jest mowa w tekście • wymienia sytuacje sprzyjające rozmyślaniom na temat życia, śmierci i miejsca człowieka w świecie • komentuje fragment: <i>nie myśl, że nie jestem w stanie / wierzyć, żeś jest. W to nie wierz: jestem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób poeta wypowiada się o sprawach najważniejszych • tłumaczy, jak interpunkcja zastosowana w wierszu wpływa na jego odbiór • znajduje w internecie informację o tym, jaki spektakl wystawiono po śmierci Stanisława Barańczaka w Teatrze Nowym w Poznaniu, rodzinnym mieście poety, zapoznaje się z jedną z recenzji przedstawienia i odpowiada, jakie znaczenie ma jego tytuł • określa, czy podany fragment utworu nawiązuje do wiersza
<p>132. Samotność – cicha lokatorka życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia tytuły utworów Krystyny Kofty • przedstawia wybory, których dokonała bohaterka tekstu • określa problematykę przeczytanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Bognę • wyjaśnia, jaką decyzję podjęła Bogna podczas spotkania z dawną sąsiadką i dlaczego tak zrobiła • podaje, gdzie obecnie dziewczyna odwiedza rodziców • tłumaczy, dlaczego współcześnie tak wielu ludzi wybiera samotność 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko charakteryzuje postać Krystyny Kofty • rozważa, jakie ograniczenia nakłada na nas rodzina, a jakie ważne wartości dzięki niej otrzymujemy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, w jaki sposób zdrobnienia wpływają na sposób narracji • pisze wypracowanie, którego mottem będą słowa księdza Jana Twardowskiego: <i>Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą...</i>, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie wolności oraz wypowiada się na temat granic tego stanu
<p>133. Być na <i>nie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdza w słowniku, co to znaczy być asertywnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których bohater odmawia 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada, jakie – według niego – wydarzenia z 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy bohatera można nazwać 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak rozumie słowa: <i>Drogę do szczęścia</i>

		innym ludziom i określa, czy w każdej z nich zachowanie Felixa należy ocenić tak samo i jak można by postąpić w niektórych przypadkach	wcześniejszego życia Felixa mogły wpłynąć na jego postawę i nastawienie do innych	asertywnym i podaje odpowiednie argumenty • tłumaczy, jak bohater komiksu rozumie wolność i szczęście	<i>brukujesz sobie sam</i> i czy – jego zdaniem – Felix właściwie realizuje tę zasadę
134. W dobrym stylu	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, od czego zależy posługiwanie się danym stylem podaje, jakie są wyznaczniki danego stylu wymienia wyznaczniki dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje podane słownictwo do odpowiedniego stylu określa styl poszczególnych wypowiedzi i podaje przynajmniej jedną cechę charakteryzującą język każdej z nich 	<ul style="list-style-type: none"> zastępuje potoczne związki frazeologiczne sformułowaniami z języka ogólnego stosuje synonimy, aby uniknąć powtarzania tych samych czasowników w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i porównuje znaczenie podanych par wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście sformułowania potoczne i podaje synonimy, które można by zastosować w szkolnym wypracowaniu formułuje odpowiedź na pytanie: <i>Dlaczego trzeba znać dokładne znaczenie używanych wyrazów?</i> przeredagowuje zdania tak, aby przekazywały informacje zgodne z zasadami zwięzłości, prostoty i jasności stylu
135. Jak unikać błędów słownikowych?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega błąd słownikowy podaje sposoby unikania błędów słownikowych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy po jednym zdaniu z podanych szeregów słów i w każdym zestawie wskazuje wyraz, którego użycie w tworzonych wypowiedzeniach byłoby błędem 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w zeszycie po jednym zdaniu z czterema słowami wybranymi spośród wymienionych wyrazów zgodnie z ich znaczeniem odczytuje w słowniku poprawnej polszczyzny, jakimi rzeczownikami lub przymiotnikami nie należy zastępować podanych słów 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje wyrazy do właściwych wyjaśnień i układa zdania z wybraną parą podobnych słów zapoznaje się z tekstem oraz hasłami ze słownika poprawnej polszczyzny i komentarzami mówiącymi o błędach, jakie często popełniają osoby posługujące się wskazanymi wyrazami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym mogą polegać błędy w użyciu pozostałych wyróżnionych w tekście słów za pomocą słownika poprawnej polszczyzny podaje trzy pary wyrazów, których znaczenie jest często mylone ze względu na podobną wymowę lub budowę słów
136. Gdy życie jest wędrówką...	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje podróży, o których mówi Ryszard Kapuściński 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różnią się pojęcia: <i>pielgrzym</i>, <i>podróżnik</i>, <i>wędrowiec</i>, <i>tulacz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami podróży 	<ul style="list-style-type: none"> omawia, co to znaczy być <i>wykorzenionym człowiekiem</i>, podając 	<ul style="list-style-type: none"> pisze wypracowanie, którego myślą przewodnią będzie fragment wiersza Zbigniewa Herberta

	<ul style="list-style-type: none"> określa cel wędrowek pisarza 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, jaką ważną prawdę o ludziach i świecie odkrył autor podczas swoich wędrowek tłumaczy, dlaczego reportażysta uważa, że jego sposób na życie jest trudny i odpowiedzialny redaguje zaproszenie na spotkanie ze znanym podróżnikiem 		<p>przykłady postaci z literatury lub filmu</p>	
<p>137. Dążyć do celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tego, czy zawód jest tym samym co powołanie określa, o co kłócą się bohaterowie powieści charakteryzuje na podstawie informacji z tekstu Patricję, Jonása i Manuełę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z czyjej perspektywy narrator opowiada o rozmowie rodziców z córką i uzasadnia swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Jonás nie odpowiedział na ostatnie pytania córki i o czym świadczy jego milczenie przedstawia w formie tabeli argumenty każdej ze stron sporu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia pomysł nastolatki na życie i określa, czy dziewczynie uda się zrealizować marzenia 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje notatkę, w której przedstawia myśli i uczucia Jonása wciela się w rolę Manueli i zaproponuj takie rozwiązanie konfliktu, które mogłoby usatysfakcjonować zarówno Patricję, jak i Jonása
<p>138. W świecie YouTube'a</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyjaśnienie pojęć <i>vlog</i> i vlogosfera wskazuje, kim są odbiorcy filmów nagrywanych przez Paulinę Mikułę 	<ul style="list-style-type: none"> określa główny cel kanału „Mówiąc Inaczej” wymienia zalety YouTube'a wspomniane przez bohaterkę artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką funkcję pełnią emotikony zamieszczone w tekście podaje określenie, którym autor artykułu nazywa innych youtuberów 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jakie korzyści z prowadzenia kanału czerpie Paulina Mikuła zapisuje słowa należące do rodziny słowotwórczej wyrazu <i>vlog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia swój ulubiony kanał na YouTube
<p>139. O pomysłach na życie</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa, na czym polega aktywny, a na czym – bierny styl życia przedstawia pomysły na życie bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada, co zmotywowało Damiana i Karola do zrobienia pierwszego filmu opowiada o fascynacjach Jacka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia projekt „Spod klatki do siatki” tłumaczy, czym są animacje komputerowe 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje trudności, które musi pokonywać Jacek, działając w Teatrze, Którego Być Nie Powinno wyjaśnia, w czym realizuje się grupa nsXteam 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża swoją opinię o zaprezentowanych pomysłach na życie

<p>140. Być albo nie być w internecie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zachowanie współczesnego człowieka w kontakcie z mediami społecznościowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje zdanie na temat roli mediów społecznościowych w życiu współczesnego człowieka • wyjaśnia, na czym polega – zdaniem Bartosza Kabały – <i>nielinearność internetu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, w jakim celu autor artykułu streszcza utwór Paula Austera • odnajduje w słowniku poprawnej polszczyzny znaczenie czasownika <i>partycypować</i> i zastępuje ten wyraz tak, aby uniknąć błędu leksykalnego w sformułowaniu z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, pod jakim względem bohater opowiadania przypomina – według Bartosza Kabały – współczesnego użytkownika internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jak w kontekście specyfiki nowych mediów rozumie stwierdzenie, że człowiek <i>przez dyfuzję wchłania to, czego nie chce</i> • przedstawia, czy zgadza się z opinią autora, że w <i>codziennym internetowym życiu [...] potrzebujemy obserwujących</i> i przytacza kilka argumentów na potwierdzenie Twojego zdania • pisze opowiadanie w dowolnej konwencji, którego inspiracją będzie tytuł artykułu Bartosza Kabały • bierze udział w akcji <i>Wyrwij się z sieci</i>
<p>141. Sztuka w internecie czy w realu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne zagadnienia, których dotyczy wywiad • wyjaśnia, czego dowiadujemy się o artystce i jej pracach na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak według niego, ludzie powinni zachowywać się podczas zwiedzania galerii i muzeów i jakie zasady umożliwiłyby lepsze poznanie i głębsze rozumienie dzieł sztuki • opowiada, jakie jest nastawienie Jesse Darling do nowych mediów • przedstawia, jakie wady i zalety prezentowania i doświadczania sztuki za pośrednictwem internetu wymienia artystka 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, co ma na myśli Jesse Darling, gdy stwierdza: <i>Chcę wzbudzić w ludziach poczucie, że są we własnym ciele obok innych ciał</i> • określa, dlaczego tak ważne jest, aby dzieła sztuki były przystępne i w jaki sposób można osiągnąć ten efekt • wyjaśnia, jakie związki dostrzega pomiędzy portretami tworzonymi przez malarzy z dawnych epok a współczesnymi <i>selfie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na jakie manipulacje i przypadki fałszowania rzeczywistości w mediach społecznościowych zwraca uwagę Jesse Darling • przedstawia swoje spostrzeżenia na temat drogi twórczej artystki – od sztuki cyfrowej, niematerialnej, korzystającej z najnowszych mediów, do przestrzennych dzieł wykonywanych ręcznie i prezentowanych w galerii 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakich miejscach młodzi ludzie chcieliby mieć możliwość kontaktu z pracami artystycznymi • przedstawia swoje stanowisko w sprawie spostrzeżeń Jesse Darling • odnajduje strony poświęcone różnym formom ekspozycji dzieł sztuki i przygotowuje na ich temat prezentację multimedialną

		<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co artystka mówi o tożsamości w sieci 			
<p>142. W zakamarkach podświadomości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rzeczywistość, w jakiej toczy się akcja komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, kim mogą być postacie ukazane przez Billa Wattersona • określa, co znajduje się w podświadomości Calvina • wypowiada się na temat ograniczeń wiekowych, które są wyznaczane dla filmów wyświetlanych w kinach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak w opowieści obrazkowej przedstawione jest <i>schodzenie do podświadomości</i> • wyjaśnia, w jaki sposób obejrzone historie mogą oddziaływać na człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje dzieło filmowe, które w określony sposób wpłynęło na jego życie • bierze aktywny udział w dyskusji o oddziaływaniu filmów na postrzeganie świata oraz na kształtowanie się osobowości młodych ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat oddziaływania filmów na postrzeganie świata oraz na kształtowanie się osobowości młodych ludzi
<p>143. Średnik, dwukropek, myślnik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi, w których poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne • uzupełnia tekst brakującymi przecinkami 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, które przecinki powinno się zastąpić średnikami, aby zdania stały się bardziej zrozumiałe 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone z zastosowaniem średnika • uzupełnia tekst brakującymi dwukropkami • wyjaśnia funkcję myślników w podanych zdaniach • uzupełnia dialog myślnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaki znak, oprócz pytajnika, pojawia się w podanym tekście • najradziej i podaje, jaką funkcję pełni ten znak 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze opowiadanie z dialogiem nawiązujące do zamieszczonej reprodukcji, w którym stosuje wskazane znaki interpunkcyjne
<p>144. i 145. Powtórzenie wiadomości z nauki o języku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powtarza i utrwala wiadomości poznane na lekcjach • wymienia najważniejsze zasady dotyczące formatowania e-maili 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje fragmenty bloga oraz wpisu na czacie zgodnie z netykietą • wskazuje wyrazy nacechowane stylistycznie lub ekspresywnie 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzi nacechowane na neutralne • wskazuje kategorię, do której przynależy dane słowo • wskazuje wyraz o ograniczonym zasięgu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy dobrego stylu • podaje eufemizmy, którymi można zastąpić podkreślone sformułowania • przekształca podany tekst, aby słownictwo odpowiadało treści i formie danego komunikatu 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ośmiodaniowy dialog pomiędzy dziennikarzem a kolekcjonerem starych fotografii z wykorzystaniem wskazanych czasowników oraz odpowiednich znaków interpunkcyjnych
<p>146. Najważniejsze wynalazki ludzkości</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze wynalazki ludzkości 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat paryskiego Muzeum Sztuki i Rzemiosła 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze wynalazki ludzkości 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zjawisko miniaturyzacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację multimedialną na temat paryskiego Muzeum Sztuki i Rzemiosła

- powtórzenie wiadomości	• podaje epokowe wydarzenia historii nowożytnej	• wyjaśnia, na czym polega współczesna miniaturyzacja			
147. i 148. Powtórzenie wiadomości literackich	• powtarza i utrwala wiadomości poznane na lekcjach	• czyta ze zrozumieniem tekst o charakterze nieliterackim	• pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów	• pisze wypracowanie na jeden z podanych tematów, dbając o poprawność językową	• porządkuje i hierarchizuje poznane wiadomości